

A mindennapi tapasztalat teljesen beigazolja azon fennmarvót, hogy Magyarországon a kisdetek, különösen a 3-7 éves gyermekek halandósága az 50-55 százalékos felitmulja s e miatt a nemek, életkorának fele elfutul, mielőtt a 7 éves korból elérték.

Bebizonyított dolog, hogy ezen koppanyt halandóságnak is ebből kifolyólag nemvételnek kevés voltanak, hiszen növekedésnek egyik fő oka az az, hogy nem ápolják, nem védik s így a leggyermeküket, ahol pedig hátrányok vannak jó sagra, hátrányos munkaerős munkás polgárok van igen nagy fűkérege.

Tajnoson tapasztalhatjuk, hogy a gyermekek köröthi halandóság, -kelő ápolás hiánya miatt, meggyökösben igen nagy mértékben fordul elő, mielőtt is kisdeteknek ismerem minden lehető, megteenni az az mérve, hogy e meggyökös kisdetek lehető megvívása által, a nemek növekedését, s munka erejének fejlesztését, ha his réghen is, elősegíthetném. Ezzel szembeállítva a kisdetek köröthi halandóságát, a hol a kisdetek kello ápolatlan, meggyökösben s az által a nagy halandóság gátlottatik, továbbá meggyökösben s így nemvételüket leghatékonyabb, amilyen ereje fejlesztési fog; gyermekeknek sem magunkban, sem egy mártan sem a köröthben helyrehozhatatlan károkat nem okoznak; hanem a helyes, érdekes nevelést által ápol, fiziológiai fejlődés; s kisdetek, ep, munkás polgárokat nevelkednek fel.

Mintán armban a kisdetek nagyvonalaságuk miatt e felek, és utóbbi időre igen kevesek, sok helyen pedig épen semmi sem állorvok, mely kifellel s öfinté hivatalommal fordultok aron köröth, hogy nagybecsi befolyásával, nemcs jövedelatu köröthkörü seivel, a kisdetek felállítású gyermekek munkáj, aragy kisdetekre is gyökös felvarolni, annak mielőtt beletérését minni meggyökösítésével s elősegíteni, s így nemvételük anyagát is felteenni erejüket fejlesztésében, feltleg is belőlük kegyeskedjék.

Ehely kéresem után, mely kisdetek öfinté nyitvántatása mellett nagyok: Napfényvárban, 1885. évi február hó

előiratko dolgaja:

Uelker

Zabolcsmegyeyi kir. tanfelügyelő

A megye nagyobb birtokos urai-
hoz intézett felhívás, tudomásul ad-
ván Kalmároddis végzet van resenerésin
szükségű iskolavédeli elnök usmak
megválasztani. -

Myszezyhára 1885. febr. 27.

Vetkey
JK

659

5/11/85

Kivonat

A kivárdai i. r. hitközség 1886. év szeptember hó 19-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvéből. Leb. 1887: 27/v

Selen voltak:

Reisman Herman htk. elnök, Friedman Márton, Heintich Ignác
Fleischman Izrael, Sebowier Benjamin, Moschkowicz Herman, Weinberger
Beneki, Rosenwasser Mór, Wagner Sándor, Weinberger Ber. Heister Mozes
Rosenblüth Salamon, Rosenfeld Kalasias, Moschkowicz Salamon,
Schwartz Jakab, Richter Emanuel, Gross Lajos, Akerzman Adolf
Burger Adolf, Keiner Elij, Guttman Mozes, Bernát Izrael,
Fried Abraham, Ellenbogen Adolf, Hartman Ignác, Ober Si-
muel, Blumenfeld Rudolf, Schwartz Mária, friggesi Simon
Rosenthal Vilmos, Rosenblüth Simon, Friedman Dávid, Bern-
stein Ignác, Frisch Sándor, Kalerer Samuel, Aldman Jarkas,
Singer Salamon, Ellenbogen Mór, Schwartz Ignác f. Korostein
Abraham, Gross Lajos, Schatten Aron, Bleich Izrák, Wein-
berg Jarkas, Roth Adolf, Spitz Mór, Grünstein Emanuel
Braun Samuel, Heimach Pinkas, Klein Salamon, Schön-
feld Jakab, Stern Dávid, iff. Burger József, Schwartz Ignác,
Frenkel H. Bernát, Balkányi Jarkas, Weisz Mór, Spitz Elijás
Friedman Lajos, Weinberger Bernát, Frenkel Terence, Laxar Jü-
lip, Weinstock Dávid, Scherman Elijás, Gross Bernát, Burger
József veg. Schwartz Márkus, Schwartz Mór, Schwartz Her-
man, Ellenbogen Jakab, Weinberger Mór, Fried Jeremiás, Klein
Herman, Gross Vilmos, Frenkel Elijás, Mark Elijás, Fried Ignác,
Jülep József, Kalasi Mór, Kalasi Simon, Weinberger Ignác,
Klein Mór vk. Fried Mithán, Oker Samuel, Stahlberger Ab-
raham, Propper Lipót, Laxar Reymond, Berger Ignác, Bal-
kányi Gyula ügyvéd, Glück Péter ügyvéd stb. hitközségi tagok.

Elnök a közgyűlést határozatképesnek konstatalván, örömit fejezven ki a felett, hogy oly szép számmal megjelentek, a gyűlést meg-nyitottnak nyilvánítja.

I. pont.

Elnök a tanácskozás saingyá-
ná teszi a „Rabbi választás”
ügyében a helybeli és vidéki
hitközségek által kiküldött

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

31es bizottság f. hó 16^{án} Kis-
várdán tartott gyűlésének je-
lentését. Olvastatni említt
gyűlés jegyzőkönyve, mely szerint
a bizottság a homonnai Rabbí
megválasztásában egyhangulag,
megállapodott.

Beható tárgyalás után a köz-
gyűlés által nagy szótöbbséggel
a homonnai Rabbí Tisztelendő
Grünwaldt Mór a Kisvárdai is-
kerületi rabbiság betöltésére
megválasztott.

Kisvárdán, 1884. Hujus 25^{én}.

Weisshaus Ignác
Htk. jegyző

Reimán Herminé
Htk. elnök

B

120 sz.
1887.

"A Kiszvárdai író. Kerületi rabbi hivatalból"

Telintézes városi Előjáráságnak

Kis-várdán

Ertesítem a Tel. városi Előjáráságot, miszerint Wohlhänd-
ler János, Ehrenfeld József, Feldman Samuel, Fränkel Ja-
nos és Berliner Márton héber vallásánisták a helybeli
rabbiság felügyelete alatt állóan, Kiskaróly azon gyer-
mekek, kik a helybeli áll. iskolában a törvényes
santányokban oktatás nyerne, - héber vallásokta-
sásban neveltetik. Említett héber vallásiskolák a m.
K. Kallós- és Kórkutatásiügyi Miniszternél 1877. ében
20521. sz. alatt Kelt Kérésdelele szerint az 1868. Kórk-
látási törvény hatályán kívül esnek. -

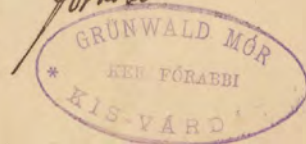
"Mikor a fenteltek jelenléte h. tudomására
hozni van jelenésim, firtellel kérem, hogy emli-
selt vallásánisták, "zugiskola" crimen a tanítás há-
borgatásáért illetőleg, a további eljárás azonnal be-
szüntetni méltóztatással. -

Kis-várdán, 1887. Május 1^{én}

Firtellel

Shusien Napóli
arabbi

Gruwald
Förbbi

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

Telintetes

Városi Előjáróságnak

Hís. példán

687

SVK

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

7

45544-82

123 k
887

Kisvárdai főrabbi hivatal.

Teljesíteno vároai főbírói hivatalnak

Kisvárdán

Mellette van szerkesztés Kalmud Kárisványján
névsorát igérettem szerint átküldeni

Hivatalos listásként maradván

Kisvárdán 887. éjás hó 5-én

Grünwald
Főrabbi

A talmud tanulók névsora.

helyi szám	A tanuló neve	lakhelye	megye
1.	Adler Salamon	Or-Ladány	Skaboles.
2.	Adler Josef	"	"
3.	Blank Aron	Komorna	Kemplén
4.	Berkovics Adolf	Nyir Mada	Skaboles
5.	Berkovics Salamon	Ny. Mada	"
6.	Braun Eliás	Skatmár	Skatmár.
7.	Bleier Adolf	Munkács	Bereg
8.	Berger Péni	K. Egerseg	Vas
9.	Berkovics Suda	Malaxó	Kemplén
10.	Böhm János	N. Károly	Skatmár
11.	Berkovics Manó	Ny. fehérsó	Skaboles.
12.	Berger Manó	Tárkány	Kemplén
13.	Böhm Henrik	K. Nádor	Szilágy
14.	Diamant Náhán	felsőújfalú	Skatmár
15.	Dávidovics Samu	N. Totnya	Kemplén
16.	Deutsch Manó	Hodász	Skatmár
17.	Fischer István	Gálszics	Kemplén
18.	Fränkel Izrael	N. Varsány	Skaboles
19.	Fränkel Mór	Tokaj	Kemplén
20.	Frischmann Salamon	Marok Pappi	Bereg
21.	Friedenstein Salamon	N. Károly	Skatmár
22.	Frischmann Salamon	Margitfalva	Szepes
23.	Frischmann Antal	Skatmár	Skatmár
24.	Gross Aron	N. Károly	"
25.	Goldstein Aron	Aranyos	Skaboles.
26.	Grinfeld Baruch	Komorna	Kemplén
27.	Gross Dávid	Ny. fehérsó	Skaboles.
28.	Gross Izrael	Aranyos	"
29.	Gross József	Gálszics	Kemplén
30.	Gescheids József	Putnok	Gömör

szám	A tanuló neve	lakhelye	megye
31.	Grünfeld József	S. Patak	Kempen
32.	Grünfeld Sándor	"	"
33.	Győri Márton	Szűcsnyeg	"
34.	Gyűlök Mór	A. Krabóc	"
35.	Gyűlök Márton	Csorna	Sopron
36.	Gyűlök Sámuel	Ny. Adony	Szabolcs
37.	Gyűlök Kálmán	Hemenna	Kempen
38.	Grünfeld Péter	"	"
39.	Grünwald Dezső	Csorna	Sopron
40.	Grünwald Ignác	"	"
41.	Harlstein Henrik	Szabolcs	Kempen
42.	Harlstein Mária	"	"
43.	Jakobovics Mária	Anató	Szabolcs
44.	Jakobovics Sámuel	"	"
45.	Holländer Mór	J. Krivó	Vajdaság
46.	Kön Áron	K. János	Szabolcs
47.	Klein Adolf	Ujfehértó	"
48.	Klein László	Vaja	"
49.	Kohn Béni	Lebes Kellemes	Sáros
50.	Klein Béni	Tárkány	Kempen
51.	Kesztelbaum János	Huszt	Máramaros
52.	Klein János	Ilyk	Szabolcs
53.	Koth Lipót	Putnok	Győr
54.	Kraus Mária	Berkóc	Kempen
55.	Kesztelbaum Mór	Eskeny	Szabolcs
56.	Kunstlicher Henrik	Hanisfalva	Kempen Sáros
57.	Kraus Vilmos	Nyir-Mada	Szabolcs
58.	Lebovics Sámuel	Tárkány	Kempen
59.	Lipstein László	B. Ujfalu	"
60.	Müller Viktor	Huszt	Máramaros
61.	Moskovics Ignác	Hencsér	Kempen
62.	Neuman Lipót	Tokaj	"

helyi szám	A család neve	lakóhelye	megye
63.	Páhrner Áron	Semviz	Sáros
64.	Preis Adolf	Luszt	Mármaros
65.	Preis Adolf	Szerencs	Kempen
66.	Propper Már	Beregszász	Bereg
67.	Róth Elnás	F. Kerecseny	"
68.	Roxner József	Királyháza	Ugoesa
69.	Reichmann J.	Ungvár	Ung.
70.	Reich József	Legyes Pénze	Kempen
71.	Róth Samu	Skatmár	Skatmár
72.	Rosenberg Salamon	S. a. Ujhely	Kempen
73.	Rosenblith Henrik	"	"
74.	Róth Nathán	N. Károly	Skatmár
75.	Schwarzer Armand	Tátrány	Kempen
76.	Spiegel Áron	N. Lúcskó	Bereg.
77.	Spitzer Salamon	Tlyk	Skaboles.
78.	Teitelbaum Áron	Gergely	Bereg
79.	Tscheller János	Skatmár	Skatmár
80.	Szafir Salamon	Tarcsal	Kempen
81.	Ungar Salamon	Dukla	Gyimesokrágy
82.	Wexner Bernát	Selye Kellémes	Sáros
83.	Weisz János	Ókerülő	Skatmár
84.	Wachtmann Samu	Tármé	Skaboles. Kertmen
85.	Wollner Márton	Eperjes	Sáros
86.	Weil József	Csebinye	Kempen
87.	Schwarzer Lipót	N. Bogád	Skaboles.

[Faint, illegible handwriting covering the majority of the page]

8528

[Handwritten signature or initials]

Másolat.

1163
1887

sz. Határozat. Grünwald Mór kis párdai lakos iraca,
lita főrabbi az általa eddig fenn tartott, thalmud
iskola tanításától a további hatóságj indítványára
eltiltatik, s a használt tanterem mint iskola helyiség
berendezése hatóságilag elrendelődik, s nevezetű főrabbi
köszönettel miként a rabbi állásra való minősítését
igazoló eredeti okmányát, ezen szolgabíró ságnál
8 nap alatt beemlassa. - Wohlkender Jakab, Ehrenfeld
József, Feldman Samuel, Treubel Jakab, Berliner
Márton, Fried Nátán, Goldberger Herman és
Pleich Ársákus kis párdai lakosok, mint rég iskola
tanítók, minden némi tanítástól és iskola tartás-
tól ezennel szívesen eltiltatnak. - Mert a megjelölt
visszafeltétel során beigazítható, miként Grünwald
Mór főrabbi hatóságj jószívóságyul a thalmud tan-
tanítására nem bír, sőt a rabbi állására való mi-
nősítését sem volt képes okmányilag igazolni, sem
a városban települési engedélyét, nem folyamodott,
ily engedélyt, sőt még nem nyert, - Mert az általa
felajánlott, állítólagos thalmud iskola helyiségét a meg-
nyitás előtt semmiféle első fokú közigazgatási ható-
ságnál be nem jelentette, - s az iskola helyiségét ren-
delő s egészéjé tekintetét meg nem vizsgálhatta.
mert a tantereműt használt helyiség mintegy 280
köt méter mértékű, s benne 87. tanuló tanítá-
dik; - mert a tanterem a körözött szabály,
mely szerint tanítási helyül nem csak nem
alkalmas, de sőt oly veszélyes, hogy közigazgatási
szemléletből azonnal bezárandó. -

Megyel. Levéltár
Nyitogatás

Az uszob említett, tanító, mindeféle karriáris,
 sőt ellikandó voltak, mert a megajított hely,
 sőt a secule alkalmasat kiderült, - hogy nem
 csak a tanulást oktatók voltak, melyre kütömben
 sem bívalt semmiféle jogszitaárnyal sem kék,
 rebbisgél, - hanem más kántárgyakat is ka-
 ritóva, sőt iskolákak tartottak fent. - His
 várdá város főbírája utasított, miként nagy a
 Gámswald elői rabbi által addig tartott tanulást
 itóla, valamint a többi említett sőt iskolákak
 bevéradása iránt, azonnal indokolt, s szi-
 gornan ellenőriztesse, hogy azok, sőt fent,
 ne tartassanak. Mivel az israelita főrabbi,
 az israelita hitközség elnöke, az említett
 sőt iskola tanító, valamint Kisvárdá város
 főbírája jelen határozatban utasítottak. -
 Kelt, Kisvárdán 1887. május 19. in Homosóczy
 Aladár sk főkönyves. -

A másolat hiteles

Auoma
 Könyves

Király
Vasvári Albert

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

15

J.
Reisman Herman
i.r. egyh. kiskönyvt.
Kisvárdán
36231-82

Bizonyítvány!

szertartás ar alulirod irr. kihörseg
 elöjárásaga révéről ezennel hiteltelen
 bizonyítatik, miszerint fölköztelendő
 Grünwald Mór ir jelenlegi hiv.
 vándor Rabbii, ezen minőségben Pétervárdi
 vengeri vonalon bizonyítványai elő-
 mutatása következtében 1887 évben
 Homonnán miut Rabbii megválasztást
 van, s ezen hivatalát itten a legnagyobb
 pontossággal tömtegelekedése végett 1887-
 éviq. március 15. Kiszáradára ar attan
 irr. kihörseg által megválasztatott.
 Mivel hitelenül kiadott jelen
 bizonyítványt

Homonnán 1887 évi május 20-án

Giedrián Mihály
 irr. hitf. jegyző

Spirogyi János
 irr. hitf. elnök

Ar aláírások hitelenl:

M. Palut, M. Mihály
 főszolgabíró

A.

Mappin & Co
Nitroglycerine

17

45544-87

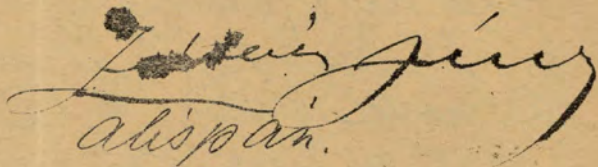
egészségi felvitestől az inkább meggyűlölet
Gaetz beadott kérvény minő elintézésben re-
tesül?

Urasinait Komoróczy Aladár főszolgá-
bíró, hoagya felvett vrigálás adasai alapján
a legnagyobb szigorral a vrigálás joghatárosi
saja után 48.óra alatt intézkedjék, sejtárid
sától, az házirakot sa küldözésig által fel-
vett jegyzőkönyv kiérkezésében, a közigazgatási
bírórsághoz felérkezési 14 nap alatt beszer-
tesse. -

Mirot Lipsay Károly küldözéségi
elnök, Velkey Dál és Komoróczy Aladár
jegyzőkönyvi bírókaron értesítésnek. -

Kels. Kabótesvármegye közigazgatási
bírórságának Nyireapharán 1887. Május
hó 12. tartozás üléséből.

Főispán helyesen.

Alispán.

731. sz.

Szabolcs megye Közig. bizottságának
J. 1887-évi május hó 12^{én} tartott ülésében.

Tekintetes Közig. bizottság!

A. alsóbb képvirelt Közigazgatási ág állapotára vonat-
kozólag a következőben van részeseim jelentést tenni:

Az 1886/7-évi ösvérvélt tanítóségek a községi előjár-
ók által: Kács aranyos, K. apáthi, Cs. Kézér, Peczeháza,
Laskod, Mozzoró, T. Wminton községeket kivéve; - beszerjen-
sek; - az itt megnevezett községek megszűzésére iránt
jfr. bíró uszár settem intézkedést. -

A tanítóségek iskoláira, a számos községben uralkodó
híntő s egyéb betegségek miatt hátragosan esztendősetek;
igen sok községben a betegségek miatt hónapokig zárva voltak
az iskolák, több helyen meg ma is uralkodik a járvány, -
naponta vedve áldorokait a 2-3. 4 éves gyermekek sorából.

Tekintetes Közig. bizottság! a gyermekek körött tör-
téns s előforduló számos halandóság legnagyobb része kello
ápolás hiánya miatt történen, ez alkalommal is, mint az
már több ízben, is különösen pedig 1885-évi február hó-
ban tett jelentésében is kérelmeztem, újabban felki-
rem a Tekintetes Közig. bizottság becses figyelmét a kö-
zségekben felállítandó gyermek óvodák mielőbbi létesítésére.

Méltóságának érem, nemzeti érdemkötéllel koros kezrelés-
ben levő fontos ügyet komolyan venni s annak valószínűsíté-
sét minden lehetőséget elkövetni. - En az ügyben 1885-évi ében
a megye ösvérvélt nagybíróság uralkodó is voltak bátor egy sür-
selemeljes felkérését intérem, mely felkérését tartalmazó irá-
tomat ez alkalommal is van részeseim bemutatni; -

Érem felkérésemnek eredménye az lett, hogy Gróf Demény,
auvél ut 50 ftot, a nemzeti érdemkötéllel 50 ftot, - Blam
Miklós íbrámpán 500 ftot. ajánlotta fel e érvelve; Nyjrbátor
ban tanonvizsgával tartottak járvány s annak hirta jövedel

Megyei Tanács
Nyitogyháza

me 90. frra ment; bujon e crebra maktar állittatott fel;
nagykállón a nögyflet állal s kivárdán a st. seinvöl
a kúndoroda megrnyjittatott; - nyjra vadon a báro kérey
jónef fele Pétra ház ei selet eneváltra jövedelme e crebra
határvonatott fordittatni. - Mind eret aronban még igen
jelenséktelen terdeményrésel s utat is a Tek. Közig. bíróság
s a Tek. magyei közzjüls beere, feltassoliva állal semélhető
a kívánt eredményhez jutás. -

Jelensem továbbá mineresint Kivárdán ar ottani irr.
Rabbi állal 150. irr. iffji nainára kik ismeretlen helyről
selegletet ott övve minden bejelentés s feltöbbi ható-
sági engedély nélkül talmudthóra iskola tussatit
fenn, kérem a Tek. közig. bíróságot mineresint er
ingyben a legnyjorubb intézkedést semmi méltóztatásék.

Végre tinszelettel jelentem mineresint a bökörji
gef; - a kállosenijeni ref; - a sényői ref; - a ratvorakáros
ref; - a turai ref; - az apaggi ref; - a kótaji ref; -
a beskeri ref; - a kékeri ref; - a buji ref; - a mi-
rátydi ref; - a rádi ref; - iskola fentartóit aron ok-
ból mivel tantermeik a törvényes mészeknek meg-
nem felelnek s mivel orvosi vélemény vesius azok
egjénsejteleknek talátsanak, hivatalból megjussam;
misan aronban megintésemnek er ideig semmi ered-
mény sem lett, kérem e tekintetben a nyjorubb in-
tézkedés megféselés. -

Mely jelentésem után vagyok

Magyaryháran 1887. évi május hó 12. én

A Tekintetes Közig. bíróságnak

Alászo helyije

Kerey László

Mir. tanfelügyelő.

Magdolna
Nyíregyháza

139
Kb.

SZABOLCSMEGYE
ÉRKEZETT.
1887 MÁJ. 12

19

ku doavisul

IV 87
277

Megyei Levéltár
Nyirogyháza

23

45544-87

687

SZARODCSMEGYE
ÉRKEZT
1887. MÁJ. 27

R. esouary

Szatolcs megye belm.
Acser p. p. p. p. p. p.
vasszék

77

639

887/106

menysetu

1163 trig. j. jelencse
1884

Trisvirokai j. p. p.
f. p. p. p. p. p. p.

XIV 84 XIV 82
274 285

630 R. p. p. p. p. p. p.
1884
Trisvirokai p. p. p.
v. h. p. p. p. p.

787. p. p. p. p. p. p.
mij 28.
1887.

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

Tekintetes Főszolgabíró Úr!

Többször és Majis hó 19^{én} 1863. sz. a.
Kell a felint. főszolgabíró úr által
kiadott határozat ellen bátor-
kodunk nyíll időben a felfolya-
modást benyújtani.

Ugyanis a hivatolt határozat
szerint: Wöllhendler Jakab, Ehren-
feld József, Feldman Sámuel,
Frenkel Jakab, Berliner Márton,
Goldberger Herman és Bleich
Jzsákne' rugiskola eximien min-
dennemü tanítás- és iskola tar-
tásból- és így a héber oktatás-
tól is - eltiltálnak. Ezen isko-
lák azonban már évek óta
fennállanak, rendeltetésük a
héber vallásoktatás, az ezek-
be járó gyermekek a rendes tan-
órákban a helybeli állami isko-
lák látogatják, csak a törvényes
órák után nyerneik itt oktatás
a héber olvasás és egyéb vallás-
tudományokból, mikén országos-
ké a mozesvallású gyermekek
oktattálnak; mert világosra a
szidoknál az isteni kürtelnek nagy
népe héber nyelven történi, éppen
mint a r. kath. felekezetenél ha-
tin nyelven. -

Valóban számos állapot, és
aggodalom állhethet minden
ember lelki, ha meggondolja,
hogy egy jogállamban, hol az
állampolgárok teljes szabad vallás
gyakorlatnak örveudnek, - zúgós-
kora eximen oly iskolák, hol a
gyermek, midőn első sorban
az államtörvénynek minden nap
eleget lesznek, - ezekben csupán
a hittudományt képező tantár-
gyakban nyernék oktatást be-
sültatnak! -

Skizmánban a megjelent hely-
sini szemle alkalmával is sem
találattak más könyvek azon
tanulókna, Riket a lelkesi hi-
vatat f. év. Majis 1° 120. sz. a.
mint képer vallásstanítók a vá-
rosi előjáróságnak bejelentett.
Helyszólalott továbbá a tan-
helyiség, melyben ezen iskolák
vanak, közegészség tekinteti-
ből. - A hilkörtség előjárósi-
ga kötelességének ismeri és
tudja mielőbb oly helyiségekről
gondoskodni, melyek közegészség
tekintetéből kötelelesen megfe-
lelők legyenek. -

Ezen okoknál fogva
is mindaz, sem a tel. közgaz-
gatási hatóságok, sem a köz-
oktatási törvénynek nem lehet
intenciója valamely vallásfe-
lekkel szabad vallásgyakorlata

megállása: mely kísérellettel
folyamadunk az iránt, hogy a
főhivatott határozatban említett
hekeriskolákra vonatkozó ügyről
megsemiteni, illetőleg a lílahaud
hatályon kívül helyezni melles-
tással.

Mély kísérellettel

Kis-Váradán, 1887. Május 26^{án}

a Felintetes Főszolgabíró úrnak

alázatos szolgálói

Az i. r. h. k. előjárósága nevében:

Weisskows Sznáczu
H. k. jegyző

Reizman Ágost
H. k. elnök

Vegyes

Felén Kelti isleiben
hasznos fellelkes
eljegyzésit am
ifjusag imput
Központján meggyes
Központján no ha
Központján no ha
Központján no ha

1884. szeptember 26/5

F. Károlyi
Károlyi

1244 King
1887
No. 26/5
Károlyi

Telintelel

Komarovy Aladar főrésze
Károlyi

Kisvárdán

Telebexési Kérvénye a Kisvár-
dai ikr. htk. előjárásával mege-
Reisman Herman htk. elnöknek
az 1163. sz. alatti a héber iska-
lakna vonatkozó határozat
sárgyában

Grünwaldt más Misvárdai ír-
raelita főrabbi és a Misvárdai
írraelita hitközség elnöksé-
gének felelőssége folytán
Itt folku elbirálás alá véte-
tett, a Misvárdai járás fő-
szolgabírájának 1163/882 n.
alatti korotti oron határozata,
melyreerint a Grünwaldt
más általt tartott thalmun-
thora iskolá, továbbá a
Wohlendler Salkab, Chrenfeldt
László, Feldman Samuel, Jász-
nel Salkab, Berliner Márton,
Friedl Wáthán, Goldberger Flé-
rian és Bleich Eráhné ál-
talt tartott rugiszkolák be-
tiltatással

Határozat

A Misvárdai járás főszolga-
bírája általt 1882 évi május 19 én
1163/882 n. alatti korotti hatá-
rozat - a felelősséggel elve-
tésevel - jóvá hagyatván?

Másik törv. or. 1877 évi
20521 n. alatti kiadott vallás-
közoktatási miniszteri rende-
let értelmében, köteles a ha-
tározás ellenőrzését gyakorol-
ni arra nézve, vajjon a thal-
mund-thora iskolákban, mi-
lőkégi tantárgyak nem ta-
mattatvánk e? mely rend-
elés előfeltétele, hogy ezen
iskolák felállítására a ható-

ságnál okvetlen bejelentés-
sék.

2. sor. az 1871 évi 26915 n.
máltai Köröktatási minis-
teri rendelettel "Miközben
szeszü alapra alkalmatlan"
"Visszaalkarva nem magyara-
várható alkalmatlan, hogy vala-
mely hitközség, vagy éppen
a hitközség rablói által
felállított - a határozatnál
kezei jelentett - Thalmu-
thóra ismét, az ország
minden részéről ömre reneg-
let, vagy éppen idegen orszá-
gi illetőségű növekedéssel
látogathassák, s ezáltal
alkalmatlan nyújtással az
1886 évi XXII §. cikkben Kör-
nyelvételek települési ma-
trialisok Mijatörövére.

3. sor. ugyanazon alap-
máltal 22 §. a mila-
gosan követeli, hogy a hit-
község révén, a hitköz-
ség által felállított maltai
tanácsok, a hitközség
által, a hitköztetés fel-
nyitására, a célul meg-
felelő tanácsok hivatalos
alkalmatlan, melynek ki-
rövelés feladata, a tan-
ácsok mennyisége felelő

seulellkerés. Mór pedig ezen
hivottakj kétére, - annál-
kevesebbé annak seulellkeré-
sei - a vörögálat folyamán
semmivel sem igazoltattak.

4ves. midőn a reverzió a.
Laprahalályaad Tilt makkaria, a
hitoktatás ellátásait, a hitköz-
ség jogkörebe utalja: ugyan-
akkor Miványa annak le-
tőiségét, hom corgesek, minben
előföltétel - minősítés igazon-
lása is engedély Minyerése
nélkül, a hitoktatást gya-
korolhassák; ugyanis

a reverzió alaprahalá-
yat Tilt makkaria ételművel-
és oly corgesek verődte-
hetők rablik gyanús, Tilt
három, hittörvényü - rievó
közökben elismert - rabli-
tál, a rablinátusi tisztés
gyakorlására oklevelet
kapnak is csak arányos ok-
levelet hívó rablik álhat-
nak a raliaalyad Tilt gálat
köruvalorok is a hitokta-
tás Miványolapja is körvetlen
felügyeletére seulell tanu-
csji hivottakj élene.

5vör. a vörögálat során
ar arról felveté jeppkökömp
tanúsága révint Miványt
is a Miványos makkülemé-
nyével is megerősítették

arou Kőnülmeiny : hogy a
tanulmány a Műveltség
erője Műveltségnek meg
nem felel.

Erős, ar orrny Kőnülmei-
tő uivéköröl - sőt még Ga-
licriától is - ömejőts tanu-
lóköröl sem ar nem tudha-
tó hogy népiskolai tanu-
telvetségöknek elvél tet-
tek e? - miután Grünwald
már förrabli kifejtette a
nirigálas során hogy arak-
töl iskolai kivonjituányt
nem Műveltség, - sem ar,
hogy a thalund - thora isko-
lola jövetelek vülel hel-
sperreivel történe e? nem
igazolható.

Erős, a tanulók ille-
tősegi helyeikre néve semmi
hatékony igazolmányal el nem
vittatván - telkintettel ar 1886
év XXI. K. sz. 16. sz. a c.) pont-
jára - legkomább tartózkodás
erőse, a Műveltség esetleg
tetemes, és indokolatlan
megterheltesét idérhetés
elő, amennyiben a nirigálas
alkalmával lemondott a-
rou Kőnülmeiny, hogy a tanu-
lók Műveltség segélyre sorsu-
let léterül : míg sorsfelöl
Nellő kivonitellal sorsátalán

non nyugodtat; más felől
a fenálló tömegnek is ér-
vegyben levő kórokozók vezén-
ar, meg nem engedés - titkos,
növekedésnek telkiutolsó smink
engedély is alaprahiányok nélkül
munkák cserélt, melya seje-
nyesek épen a válságot gond-
nok önkényes lútra: feltét-
lenül eltiltandó.

8. sor. Grünwald más főrelki
is a kórokozó elnöksége által
kezdte feltételekben hangszlyo-
kát "nallas háborítás" erete,
sem a feltételekben nem
igazoltatott, sem or eljárás
folyamán fel nem merült.

9. sor. A kórokozó Takkab
Chrenfeld Kórokozó, Feldman Laim-
el, Fraenkel Takkab, Berliner más-
ton, Fried Nathan, Goldberger Fle-
man is Bleich Brückne által
tartott iskolák, mintthon arak-
han a helyes tantervvel ki-
mül más- világi tantervvel
is tanítottak, továbbá a kóro-
egység ~~szerepe~~ szerepe, terv-
talan szaggal kórokozott - mint
rugiskolák - feltételek eltil-
tandóak voltak.

Kórokozó eladás főrelga-
lira utasítottak hon

a) a kórokozó Thakum-
thora iskolák növekedési to-
mabla Chrenfeld Kórokozó, Kóro-
der Kórokozó, Feldman Laimel,

Bleich Ervikkie Minuandai lalkosoll
miinduyajan vetiv mellek, seen hata
roraton esterittell.

887 Kuli 9 cu
Mibui

Miltvianys Graefl Luiref joespau Monat
flinatthorua f. civi 241 n. alats Melk
felhuinara, a Minuandai thalnuv-thora
is muzikolaitt betiltava tarppahan
a Mörig, hirttöy ältat illatekessin
rempantjaitot kurram ättett s feleb.
huret fömolgalivoi hatarorat jävä
happajava monatthorölay korot II od
folnu indokale hataroratomat in
tirtellett ide mellekolem.

ta kivilä 22957/88 n. val. Mörög
tutasi ministere seudek
mellekrisel

2 dob. hatarorattal 887 Kuli 9
Mibui

Sabolunäannepe tekintele, Kärizargotasi
hirttöyänat

A f. civi 687 (K.B.)
a Minuandai thalnuv-thora is muz.
ikolaitt betiltava tarppahan ho.
rat II od folnu hataroratomat tirtellett ältorem.

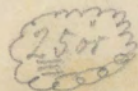
1 dob. hatarorattal. 887 Kuli 9
Mibui

7381 R.
887

9/III

Armond

10/III Jancy

Lelet 1887: 277

V. Ke

Seintets förolygabris nr.

A Seintets förolygabris nr 1163/887 framman hata
rozatavozak néam vonathozó nére ellen nyilt
időben beadom a

felfolyamodást.

Sírelmes az egész eljárás, sírelmes
az ezen eljárás következtében
keltetett határozat általában
s különösen jnd. sz. aival fogva.

Az eljárás azért sírelmes, mert
a Seintets hatóság állásomra
mint förabba lehetett volna
annyi Seintettel, hogy engemet
né időben, hanem hogy irántam
közölje a közlendőket s irás,
béli nyilatkozatot kérhetett
volna. Nem szokás s Seintem
mal egyik feltekeret leltésé,
vel Seintem sem praktizált
eljárás a leltését megidézni s
premietyes vizsgálat alá venni.

Ezen állásom Seintélyét
milyen megalázi eljárás egész
egyhárom megüértést jnd. sz. aival
ja, a mi axonban bíromjára
nem képerheti intenzitóját
az eljárás tettes határozat.

Sírelmes a határozat általában

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

É föleg indokálnál fogva
azért mert a főrabbt a salmus
szántásról elültani nem lehet
föleg nem lehet azon indokálnál
hogy "hasznáti jogositványal
a salmus szántása nem bír."

A salmus tanulás a
szántása spontán studiumot
nem képez a tanulás a szántás
egyaránt vallás törvényen
alapszik. Minden kérdőnél
kötelező a mennyiben viszonyok
a képező megengedik salm
mudat tanulpi, hanem pedig
hivatásomból folyó szent kötelessé-
gem mindehhez a ki nálom
jelentkezni oktatni, ha annak
halgatóvára az illető minősítve
szállalom. Szer nem semmi
féle jogositványra minesen
szükségem, ez vallásgyakorlat
melyt megfordítani vagy
plane megfordítani nem
lehet. És a mennyiben azon terem
melyben tartom előadásaimat
nem alkalmas, ha ne talán az
egészségigyi szabályoznak nem
jelel meg, intézkedhetik a
hasznáti, hogy azon általa
kifogásolt teremben ne
szókimondás előadás, ígyde mert
a terem alkalmatlan, hanem egy
általán a vallásgyakorlatot
megfektetni nem lehet. Melles-
leg megjegyzem különben, hogy
hitközségem rögtön intézkedett

hogy a terem kellőleg tisztaságos
s hogy az egészre igyi szabályok
nak megfelelőleg átarrításk.

Sírelmes a határozat
azon része melyben a hatalom
szétválasztól elállatom, mivel
a rabbiállásra való minőri
féremet nem voltam képe
olmányilag igazolni, s mivel
a városi polg. települési engedé-
lyért nem folyamodtam, sily
engedélyt eddig nem nyertem.

A mi a rabbiállásra
való minőritést illeti, nyil.
várvallólag a nagymélt. vallás
miniszterium 5047/88. számú
közvetlenében megállapított
qualificatio beigazolása ki
vántatir, habár ez a végzés
ben minerey megmondta.
figyde ezen közvetlen, réam,
a ki ammal kibocsátása előtt,
már hivatalban voltam, lévén
1882 óta Komornai főrabbi
a mint a/ allati mellélet
közönjita nem vonatkozik
mivelhogy semifele rendelet
vagy törvény visszahato erővel
nem bír, s így én semifele
okmányok előterjesztésére
nem vagyok kötelezhető.

A mi pedig a települési
engedélyt illeti nem hiszem
hogy én mint köztisztviselő
a ki egyik vármegyében

1.
évek óta mint fővárosi működtem,
a ki magyar állampolgár vagyok,
a ki nem jöttem Kivándára
székelni, vagy ipart űzni,
sem nem privatizálni, hanem a
megürült fővárosi utasokra
é. m. mellékelte a/ allásig jogkö-
könyv kivonat szerinti, lettem
megválasztva, hogy én települési
engedélyért folyamodni tartoztam
Kivándáram különben ilyen
települési engedélyt is ki-
ev. köztől megjel. J. által csatol-
ni van szerencsém.

Ezekben volt szerencsém,
a szerelmes határozat indoklását
tartatlanságát kimutatni is ezek
alján kérem jelfolyamodáson,
jelfolyamodáson a szerelmes
határozat megsemmisítését.

Kiváló tiszteltetettel

Gyimesi József
Fővárosi

687 KB
1887

Nív. tanfelügyelő a Kisvárdai orsk. ixx. falmmalhora iskola megvizsgálá-
sára tárgyában f. évi Magyaró 18án tartott helyszíni vizs-
gólát alhalmoival felcett jegyzőkönyvet, az ezen iskola, vala,
mint még több kisebb ixx. xuojsiskola bejáratoisát elrendelő
első fokú határozatot, s az e határozat ellen beadott felebbe-
zési kérvényt betervezte.

Határozat.

A beterveztett iratok illetélteliségi stempansból második fokú határozat
hozatal végett megyei alispánnak kiadottai rendelteték.

Mivel Tolnai Társas alispán az iratok kapusáns Nív.
tanfelügyelő s járásí főszolgabíró hivonaton értesített,
nek.

Kelt Szabolcs vármegye közgazgatoisí bizottságának
1887 János fén tartott üléséből

Com.

Tósnán helyett,

Tósnán
alispán

7258
10

SZABOLCSMEGYE
ÉRKEZETT.
1887JUN 23

Comag

11

Sárvári 7381 nánosok
887 Kuli 9
Miskolc

687KB
87

XIV 57
310

Tek. Felső Székelyországban
munka

Megyel. Levéltár
Nyíregyháza

Szabolcsmegye Közig. bizottságának
f. 1887-évi június hó fé. tartott ülésében

Tekintetes Közig. bizottság!

A múlt havi jelentésem alajján hozott f. é. 639. kb. tránui határozatra hivatkozva, — mely szerint a kirivárdi orth. ivv. rabbi által fenszentelt talimúthóra iskola megvizsgálására usarítottam — mely tisztelettel van rezenem jelenem, miszesint a szabályozott helyszini vizsgálat er ügyben megtartott; az eren vizsgálat alkalmával felvett jeppötönyt, a járási főnökgabiró által előfokulag hozott határozatot, az eren határozat ellen beadott fellebbezési kérvényt s többféle mellékleteket irasjeppék mellett ide csatolva betervezem; — tisztelettel jelentvém, miszesint a vizsgálat során kiderítették az illető rabbinak még a régi módszer szerint nyert képesítési minősége, valamint az is hogy ő a talimúthóra iskola tartására hatóságilag kiállított jóvizivány-nyal nem bír, az iskola felállítását, megnyitását be nem jelenteste; kiderítették továbbá, hogy az iskolájába járó s 14. megyéből u. m. Sopron, Vas, Pecz, Fémör, Sáros, Zemplén, Ung, Beregh, Marmaros, Ugocsa, Szatmár, Szabolcs, Szilágymegyéből és Gallicriától ömereglett túlvifele törv. ivv. tanuló még az elemi népiskola tanfolyamát sem végezték be teljesen, s ennél fogva azon előképzettséggel — mely az ilyen iskol. növendékeiktől az 1883-évi 18.183. tránui miniszteri rendelet szerint megkívántatik, — eren tanulók körül egyetlen egy sem rendelkezik, az illető rabbi sőtük semmiféle iskolai, avagy művelési bizonyítványt nem követelt be s így életéveiket sem tudja, csak úgy gondolom szerint mondja őket 12-14-17 s. t. b. éveseknek. —

Az iskolai épület melyben előadásait tartja, szükkesésének, orvosi vélemény szerint egészségi szempontból túrhekellemek

szólaltatott.

Tízzelesen jelensem továbbá, hogy Kivárdán ezen
szalmüthőra iskolán kívül, a város külsőfelé Zugbelyein
vallás sanitással foglalkoztaték még a következők, u. m. :
Wohlthendler Jakab, Ehrenfeld József, Feldman Sámuel,
Frenkel Jakab, Berliner Márton, Fried Nákán, Goldber-
ger Herman és Bleich Juszáné kivárdai lakosok, minde-
mik a tegegyorségetlenebb büzös helyiségekben tartván hitte-
ni előadásais. - Ezen vallásoktatók állásilag a rabbi fel-
ügyelete alatt állottak, aromban mint a vizsgálat folyamán
kiderült sem a rabbi sem az illető hitközség részéről a vallás
oktatók működése voha felül nem vizsgáltatott, ellenőrzés
irányokban nem gyakoroltatott, sőt több is, vallás iskola lé-
tesítéséről maga a rabbi s az irr. hitközség sem birt tudo-
mással.

Erek után, a törvénytelen alapon fentartott eme
Zugbelyiek beíratása, elvőfokúlag korott hasáronattal
elrendelsetett. -

Késem ebbeli jelentésemel tudomással venni
s az ügyben márvóforúlag hasáronni.

Rmszf.

Uelkey Pál

kiv. Tanfelügyelő.

~~2092~~
~~Rb.~~

SZABOLCSMEGYE
ÉRKEZETT.
1887 JUN. 7

~~687~~
884 Rb.

~~11~~

Szabolcs

ATV ~~87~~
28285
3 n 14

Magyar Keváltár
Nitrogénháza.

46

45544-87

Nabolcs megye köz. bíróságának
f. 1887 évi Junius hó 7^{én} tartott ülésében

Kir. sajtófelügyelő a kiváradai orsz.
írv. salmudthóra iskola megújításá
ra tárgyában f. évi máj hó 18^{án} tartott
helymini vizsítat alkalmával felvett
írómpost, az ezen iskola valaminek még
több kisebb írv. tárgyakra beáratásait
elrendelő elnökök határozatát, s az
e határozat ellen beadott fellebbezési
kérvények beszerzési:

A beszerzési iratok illetékességi nem-
pontból márodfokú határozat koratol ve-
gett v. megyei aliszámok kiadatul
rendelsetnel.

Mivel kir. sajtó. íróbírós. kivona-
son eseterissetnel

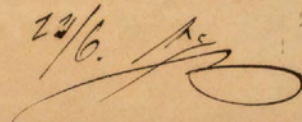
Rudolf.

Uelke

687 ft.
R.B.

11/87
280

21/87
fing

efg: 22/6.
45944-82

Mogyosi Lovász
Nyíregyháza

48

22957 Szám

Méltóságos Tiszpan Ura!

Átkiszáradai úr. orthonos hítkörszervek beadványja helyben fel-
sáram Méltóságodat, méltóságod azonnal, ha egy a nevezett hítkörig
tálmul thora iskolájában - az illető szolgálati által békítő - kamitár akadály
talánul foglathatható és ha egy ezen békítő szolgálati végezté ellen a hit-
körszervezéstől beadvány felhagyására mind több díjazottak -

2 db

Ötödjegyzem az alkalmammal, ha egy a jeitka és tálmul thora intézetek
csak is az utolsó békítőszervek angolszlovák, ha arokkant a hítkör lan-
gárgak mellett világi tanácsok p. o. tálmul thora is békítőszervek; ilyen
szem, valamint egyeztetés az emlekték és békítőszervek hítkör
hítkörszervek szolgálati iskolák tálmul thora tálmul thora békítőszervek -

Ett méltóságod beadványától méltóságod aminek idején tálmul thora
békítőszervek -

Tálmul thora Méltóságod békítőszervek tálmul thora méltóságod -

Budaapest 1887 Júnio hó 10

Trefor

Méltóságos

Gracel Tálmul thora, Károlcs megye főispánjának

795
Rb.

BZAKOCSMEGYE
PRK 7
1887. JÚ 16

2. mel.

Tf

772
887 Rb

K. B.

még ma

fürtöm

erd: János hó 24.

241 f. i

1887. A. Th. u.

9381

SAR

7381 K
1887

Grünwald Mór Kisvárdai i. r. főrabbi és a Kisvárdai i. r. hit.
község elnökségének felelőse folytatót főtű elbírálós alá
vetetett, a Kisvárdai járás főszolgabírájának 1163/87-
szám alatt hozott aron határozatát, mely szerint a Grünwald
Mór által tartott thalmud thora iskola, továbbá a Wohl,
Lindler Jakab, Ehrenfeld Josef, Feldman Samuel, Traubel
Jakab, Berliner Moritz, Fried Nathán, Goldberger Her-
man és Bleich Iszákne által tartott zsidóiskolák betil-
tattak.

Határozat.

A Kisvárdai járás főszolgabírája által 1887. évi Május 13-án
1163/87 K szám alatt hozott határozat, a felelőseket el-
vetésével - jóváhagyották.

Mert 1874. évi 20521 számú alatt kiadott vallas-
közoktatási miniszteri rendelet értelmében, köteles a hatóság
ellenőrzetet gyakorolni arra nézve, vajjon a thalmud thora
iskolában, világi tantervgyakult nem tornítottak-e? mely
rendeletnek előföltétele, hogy ezen iskolák felállítására a
hatóságnak okvetlen bejelentésnek.

207 ar 1874. évi 20915 számú vallas-közoktatási minis-
teri rendelettel kiadott szövegű alapokmányzat, Viki Jakabra
nem magyarázható okkint, hogy voltamely hitközség, vagy
épen a hitközség rabbija által felállított - a hatóságnak
be sem jelentett - thalmud thora iskolát, ar ország minden
részéből öfse szeregett, vagy épen idegen ország illetőségű
növeleket látogathassák, és az által alkalmam nyújtásuk
ar 1886. évi XXXI t. értben kövönalozott települési szabá-
lyok kijátszására.

Wom

3° ugyanazon alapszabályokat 22ik Sa világgosan kö-
veteli, hogy a hitközség számára, a hitközség által felállít-
ott vallás tanodákban, a cselnek megfelelő tanügyi birottsá-
g - a hitoktatás felügyeletére alakították - melynek ki-
kérőlagos feladata, a tananyag mennyisége feletti rendelkezés.

Már pedig ezen birottság létezés - annál kevesebb annak
rendelkezési - a vizsgálat folyomány semivel sem igazoltattak.

4° midőn a szervező alapszabályokat Viki szabályok, a
hitoktatás ellátását a hitközség jogkörébe utalja: ugyan-
akkor kívánja annak lehetőségét, hogy egyesek, minden
előfeltétel - minősítés igazolás és engedély kinyerése
nélkül, a hitoktatást gyakorolhassanak; ugyanis:

a szervezési alapszabály Viki szabályok értelmében
vannak oly egyesek szervezhetőek rabbik gyarant, hitk-
három, hittörvény - zsidó körökben elismert rabbik, a
rabbinatusi tiszttség gyakorlására oklevelet kaptak, és van
az ilyen oklevéllel bíró rabbik alhatnak a szabályokat 22ik
Sóiban körvonalozott és a hitoktatás kikérőlagos és közh-
vetlen felügyeletére rendelt tanügyi birottság élére.

5° a vizsgálat során az arról felvett jegyzőkönyv tanúsága
szerint kiderült, és a körözés szakszövevényével is megerősítte
tett azon körülmény, hogy a tanhelyiség a közigazgatási
követelményeknek meg nem felel.

6° az ország külomborsó vidékeiről - sőt még Galiciából
is - iszejőző tanulókról sem az nem tudható, hogy népiszabály
tan kötelezettségüknek eleget tettek-e? miután Grünwald
Mór főrabbi kijelentette a vizsgálat során, hogy arról isko-
lai bizonyítványt nem követelt; - sem az, hogy a thal mud-
thóra jövelel a zsidó bejegyzéssel történt-e? nem igaz-
oltatott.

Ter a tanulók illetéségi helyeikre nézve semmi hirtetésig
igazolvánnyal élnem láttatván - tehát tetel az 1836 évi XXII.
t. IX. Törv. S. C. paragrafa - legelsőjokból tartózkodás névén, a kös-
ségnek esetleg telmes és indokolatlan megterhelését ideig-
tartóké elö, oi menyiben a vizsgákat alkalmával bemutott
aron körülmény, hogy a tanulók között segélyes egyesület
létezik, míg egy felöl kelte birtosítékot egyáltalán nem
nyújthat, más felöl a fenálló törvények eservényben lévő ren-
deletet szerint az meg nem engedett - titkos szöveket kérésnek
tekinendő, ismint engedély is alapszabályok nélkül más kördő
egyesület, mely a segélyesést ipen a vállaltott önkényes
bírák feltételül eltiltandó.

Sor Grünwald Nör főrabbi és a hit körség elnöksége által
beadvott felebbesésben hangsúlyozott, valla kiborítás isete,
sem a felebbesésben nem igazoltatott, sem az eljárás folyamán
fel nem merült.

Ger a Vöhlender Jakab, Ehrenfeld Josef, Feldman Sa-
muel, Fränkel Jakab, Berliner Moritz, Fried Nöthlein
Goldberger Herman és Bleich Isaacné által tartott iskolaik, -
minthogy azokban a heber tantargyakhoz kívül más - világi tan-
tervnyek is tanítottak, továbbá a körség eszege vesélyes
tisztosítalmáiggal kizeltettek - miut kucpis kérés - fel-
tételül eltiltandók voltak. -

Komarovszky Aladar főszolgabíró utasítottak, hogy -
a Kisvárdai thammud thóra iskola növendékei,
továbbá Ehrenfeld Josef, Vöhlender Josef, Feldman Sa-
muel, Fränkel Jakab, Berliner Moritz, Fried Nöthlein,
Goldberger Herman és Bleich Isaacné ellen - ha -
nem Kisvárdai illetéségek: jelen határozat jogerőre
emeltkedése után, a fenálló törvény rendszabályait értelmében
mében

Megoldás
Nyitogatás

értelmében járjon el.

b. a rugókatákban elkorozott tankönyveket, az országos és közoktatásügyi min. kir. ministeriumhoz leendő bemutatás végett az alispáni hivatalhoz betérjessze.

c. Kisvárdai város főbírája ellen, mivel az 1886-évi XIII. t. é. 8. §-a ellenére Grünwald Mor kérvére jogosítatlannul települési engedélyt állított ki, ezen engedélyt ugyanazon napon azaz 1887 évi Május hó 20-án adta ki, a mely napon az előjárásig azt igazolta, hogy nevezett rabbi települési számdokokat be sem jelentette: szigorú fegyelmi vizsgálatot fogadtasson, melynek eredményeképpen hozandó első fokú határozatát, tüzetes jelentése kíséretében az alispáni hivatalhoz betérjessze.

Mivel Graefl Josef főispán ö. méltóságára jelent eszen a határozat egy példányával, Szabolcs vármegye közigazgatási bizottsága átíraton a határozat egy példányával, Velkey Pál kir. tanfelügyelő, Kornvárosy Aladár főszolgabíró, az ügyiratokkal, és emellettjén Grünwald Mor Kisvárdai főrabbi, Reisman Herman kir. hitközségi elnök, Kisvárdai város előjárói, Sorway Elek főbíró, Voklländer Jakab, Ehrenfeld Josef, Feldman Samuel, Strümpel Jakab, Berliner Mariton, Fried Nathan, Goldberger Herman és Bleich Izsidoré Kisvárdai lakosok, mindnyóján vétiv mellette, ezen határozaton értesítetnek.

Helt Nyiregyhöztem 1887 július hó 16-án

Alispán b.
Miklós Láng
főbíró.

Megyei Levéltár
Nyiregyháza

fein goldene Seiten

1748^{hig} 12/17
87

Kerbesiten: 12/17

12/17
Auanalahy

Orvos: 12/17

738/R
87

8258

[Handwritten signature]

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

AJÁTVANI IRÁNYLÁS

a nagymélt., vallásminiszter,
cium elött (a hová jelen
alázatos felfolyamodásunkat
az örszes meggyintatással fel,
kergeteni kérgük } misse,
vint a sérelmes határozato
kat megsemmisíteni legye,
kedjek.

Tiszteltetted,

A Kisvárdai ork. ikr. hitközség
főrabbinátusa s hitközség elöl.
járóaga

[Handwritten signature]
Jorabbi

Reizman Asemán
et N. elnök

megkés

1801. július 19^{en}
1887

Telem kello' idokeu beadd
felobbekis tovabbi ella
tas vegad a megyei ali
fani hivatalhoz az o'fice
iratok kapasan beser-
pfitetesi rendeltetik.
Kisvarda 887 Julius 21

Lelet 1887. 92
VII
N. 6.
Telente

Komroky Adár
főszolgabíró munk
Kisvárdán

Államalkotó
bizottság

a Kisvárdai főbíró s a
isz. titkárság jellebékis
Kérveinye

a 7381 számú aliszáni
Határozat ellen.

8958
MK

24. 5.

Szabolcsóvancopp für jónu

Tünstet Szabolcsóvancopp !

Vallás és köznevelésminiszter ur Ö. Magyarországi
 ajánlat folyó év 1887. szeptember 1. napján
 megjelent törvényben megkezdte az oktatás
 feladatát a köznevelés terén, hogy az iskolákban
 az oktatás mellett a tanulóknak a szülői
 javak bevételeire vonatkozó jogok be-
 tudatása és a köznevelés mellett a szülői
 jogok, - intézkedések elvégzése és
 hogy a dolog is megkezdésére jogok és
 bevételek, az oktatás, a szülői jogok
 és bevételek feladatait a köznevelés mellett
 a köznevelés.

Javított és megújított, a köznevelés
 mellett a szülői javak mellett a köznevelés, mi-
 előbb elvégzése.

Megkezdés 1887. Júl. 24.

P. 24.

Graeffly
 für jónu

Megkezdés
 Nyiregyháza

SZABOLCSMÉGYE
ÉRKEZETT.
1887 JUN. 27

7381
B.

3. mel.

7258
887

V

JUL 1887
310.

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

sz. 11/7. *[Signature]*

495. kb.

1887.

Uollas is kővel evlati
minister 10/6. 22957. főr
mē pē dētē is kővőrdai
vő vőst. hēkővőrdai thol.
sūd thōra is kōlōpīnālē
bēkōlōkōvō mīōk sūdē
fōmōvō fōlōkōvō. -

Uollas is kővel evlati
vővőrdai főr fōmōpōkō
is mē is kővőrdai bēkōvōrdai
hōv is kōlōkōvō is kōlōkōvō
vō vōst. is kōlōkōvō kōvō
bē kōvōrdai vō kōlōkōvō bē.
kōvōrdai is kōlōkōvō mē fōkō
kō kōlōkōvō is kōlōkōvō
kō. -

V. Kb.

Uollas is kővel evlati 1887. 24/6.

Graeffl
főr fōmōpōkō

Magyar Levéltár
Nyíregyháza

795. kb
1897

III 1897
210

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

évf. II. II. 27/6.
R

61

46544-87

Ervt jagret

1. 639 p. kinnikonat
2. 1 p. riu in
3. 1 p. 123 p. jelenio so riu in
4. 1.. 120. p. jelenio
5. 1.. 1150. p. jelenio
6. 1.. kinnikonat jagret
7. 2.. jelenio

H. B. riu in 1887. 26/5

H. B. riu in
jelenio

csak aly operákkal tanítva
tanylegés állapot
nomon állapot

687

SRB

Végre

Felen Kelti időben
Leanne felelőre
Egyetemesi és
Egyes egyesít. Póp.
Egyben meggyes
először a tőke be-
vezetésénél az
előzések.

1887. máj. 26/5

Domonkos J. [illegible]
Főtitár

1243 ¹⁸⁸⁷ máj. 26/5

Thorny

Levele 1887. 22/5

N. G.
Tisztelt

Domonkos J. [illegible]
Főtitár

feltehetően
Küldve az előző
jórabbnak
az 1163/87 számú
határozat megismerésére
pártyában.

687

[illegible signature]

45544-87

137 Ké/08 1228/08

R. J. H. 1/2

4/88 Ké/08 1228/08

208 Ké/08 1228/08

5994 Ké/08 1228/08

13/5 a.

Magyar Levélár
Nyitogatás

7381K
1887

Grünwald Mór Kiszivordai ixx. főrabbi és a Kiszivordai ixx. hit.
Község elnökségének felelőssége folytán a fellelősséget alá
vetették. a Kiszivordai járás főszolgabírájának 1163/87
szám alatt hozott aron határozatát, mely szerint a Grünwald
Mór által tartott thalmud thóra iskolát, továbbá a Wohl,
Lindner Jakab, Ehrenfeld Josef, Feldman Samuel, Straußel
Jakab, Berliner Martin, Fried Nathán, Goldberger Her-
man és Bleich Izvickné által tartott zsidó iskolák betiltat-
tattak.

Határozat.

A Kiszivordai járás főszolgabírája által 1887 év Május 1-jén
1163/87 K szám alatt hozott határozat, a felelősséget el-
vetésével - jóváhagyottik.

Mert 1874. évi 20521 szám alatt kiadott vallas-
közoktatási miniszteri rendelet értelmében, köteles a hatóság
ellenőrzetet gyakorolni aron névvel, vajjon a thalmud thóra
iskolákban, világi tantárgyak nem tanítottatnak-e? mely
rendelkezés előfeltétele, hogy ezen iskolák felállítására a
hatóságnál okvetlen bejelentésnek.

207. évi 1871 évi 20915 számú vallas-közoktatási minis-
teri rendelettel kiadott szervező utasításokhoz, Viki szabása
nem maggarázkható alkéit, hogy valomely hitközség, vagy
ezen a hitközség rabbija által felállított - a hatóságnál
be sem jelentett - thalmud thóra iskolát, az ország minden
részéből öfse szeregett, vagy ezen idegen országi illetőségű
nőenoletek látogatassanak, s ez által alkalom nyújtassanak
az 1886 évi XXXI. törvényben köröndözött települési szabá-
lyok kijátszására.

Magdolna
Nyitogytala

207

3° ugyanazon alapsabályokat 22ik Sa világhozan kö-
veteli, hogy a hitközség számvára, a hitközség által felállí-
tott vallási tanácsokban, a cselnek, megfélelő tanúsági birotts-
ság - a hitoktatás felügyeletére alakítottak - melynek ki-
sérőlagos feladata, a tananyag mennyisége feletti rendelkezés.
Már pedig ezen birottság létezés - annál kevésbé annak
rendelkezési - a vizsgálát folyamán semivel sem igazoltattak.

4° midőn a szervező alapsabályokat VII fejeletben a
hitoktatás ellátását a hitközség jogkörébe utalja: ugyan-
akkor kivárja annak lehetőségét, hogy egyesek, minden
előfeltétel - minősítés, igazolás és engedély kinyerése
nélkül, a hitoktatást gyarapíthassanak; ugyanis:

a szervezési alapsabály VII szakasza értelmében
vannak oly egyesek, akik önkéntesül rabbi gyanúkat, hit-
három, hitközség - közeli körökben elismert rabbitól, a
rabbinatusi tisztőség gyarapítására oklevelet kaptak, és
az ilyen oklevéllel bíró rabbi alkalmas a szabályokat 22ik
szakasza körvonalozott és a hitoktatás kivételleges és kö-
vetlen felügyeletére rendelt tanúsági birottság élére.

5° a vizsgálát során az arról felvett jegyzőkönyv tanúsága
szerint kiderült, és a körözés szakvéleményével is megerősítte-
tett azon körülmény, hogy a tanhelyiség a községközigyi
követelményeknek meg nem felel.

6° az ország külambósó vidékeiről - sőt még Galiciából
is - iskegőre tanulókról sem az nem tudható, hogy népiszkolai
tanfelügyeletességüknek eleget tettek - e? - miután Grünwald
Mór főrabbi kijelentette a vizsgálát során, hogy arról iske-
lái bizonyítványt nem követelt; - sem az, hogy a thalrud
thóra ^{is} ^{szóval} ^{bejegyzéssel} történt e? nem igaz-
oltatott.

Fer a tanulók illetéségi helyükre nézve semmi hirtetésig
igazolvánnyal el nem láttatván a tekiütettel az 1886 évi XXXII.
t. u. 16. §. c. paragrafus - legközelebb tartózkodás ukimén, a kör-
vezetek esetleg tetemes és indokolatlan megterhelését idein.
Kétségek elő, a melyben a vizsgálat alkalmával bemondott
azon körülmény, hogy a tanulók között segélyező egyesület
létezik, míg egy felől kelte birtosítékot egyáltalán nem
nyújthat; más felől a fenálló törvények és irványban lévő ren-
deletel szerint az meg nem engedett - titkos szöveketeknek
tekiütendő, a mint engedély és utasításbálynál nélkül működő
egyesület, mely a segélyezést ipen a vállaltott önkényes
bírával feltétlenül elítélendő.

Sor Grünwald kör főrabbi és a hit körség elnöksége által
beadott felebbesében hangulatos, a vallás háborítás "esete,
sem a felebbesésében nem igazoltatott, sem az eljárás folyamán
fel nem merült.

Ger a Vöhlender Jakab, Ehrenfeld Josef, Feldman Sam-
muel, Fränkel Jakab, Berliner Márton, Fried Náhán,
Goldberger Herman és Bleich Israhel által tartott iskola. -
minthogy azokban a híber tantárgyakon kívül más - világi tan-
tervgyök is taníttattak, továbbá a körségi és egyéb vesélyes
tisztótalannággal keverték - mint kúpis kólak - fel-
tétlenül elítélendő voltak. -

Komarovy Madaia főszolgabíró utasították, hogy -
a, a Kisvárdai thámmud thóra iskola növendékei,
továbbá: Ehrenfeld Josef, Vöhländer Josef, Feldman Sa-
muel, Fränkel Jakab, Berliner Márton, Fried Náhán,
Goldberger Herman és Bleich Israhel ellen - ha -
nem Kisvárdai illetőségűek: jelen határozat jogerőre
emelkedése után, a fenálló törvény rendszabályokat viteln

mében

Magy. Lovas
Nagygyűlés

értelmében járjon el.

b. a Xugis Kotákhban elkövetett tanhányvesztet, a vallási és közoktatási ügyi m. kir. ministeriumhoz leendő bemutatás végett az alispáni hivatalhoz beterjesse.

c. Kisvárdai város főbírája ellen, mivel az 1886 évi XIII. t. cz. 8. §-a ellenére Grünwald Mor. részére jogosítást nem adta települési engedélyt állított ki, s ezen engedélyt ugyanazon napon azaz 1887 évi Május hó 20. án adta ki, a mely napon az előbírósaág azt igazolta, hogy nevezett rabbi települési számadékait be sem jelentette: szigorú fogyni vizsgálatot fogadtatott, melynek eredmények képest hozandó első fokú határozatát, tüzetes jelentése kíséretében az alispáni hivatalhoz beterjesse.

Mivel Graefl Josef főispán ö. méltóságára jelentéden a határozat egy példányával, Szabolcs vármegyé közigazgatási bíróságára átíraton a határozat egy példányával, Velsky Pál kir. tanfelügyelő, Komoróczy Mór főszolgabíró, az ügyiratokkal, és emellett jelen Grünwald Mor. Kisvárdai főrabbi, Reisman Herman az. hitközségi elnök, Kisvárdai város előbírói, Sarway Elek főbíró, Vöhländer Jakab, Ehrenfeld Josef, Feldman Sámuel, Trunkel Jakab, Berliner Márton, Fried Náhán, Goldberger, Herman és Bleich Izidore Kisvárdai lakosok, mindnyájának vétel mellett, ezen határozat lemond értesítetnek.

Helt. Nyiregyháza 1887 július hó 10. án

Alispán b.

M. Graefl

főbíró.

Nyiregyháza

7381K
87

922

[Handwritten signature]

Tekijäties kirjastoosi birotti
sagnak

Uusimaa
Nyirogykasa

70

45544-82

Erabolesvöörnegye alispánja

7381K
1887

Erabolesvöörnegye Felkintetes közigazgatási bizottságának.

A folejévi 687 MB számú intérvény folytán - a Kisvöörösei thal.
mud thóra és ruopiskoláik betiltása tárgyában hozott tód
fokli határozatokat tisztelettel átteszem.
1m. Nyiregyhözökön 1887 július hó 18 én

alispán helyett:

Miklós Lányi
főjegyző

Nyiregyhözök
Nyiregyháza

922
Rb.

SEBREGISMEDYE
ÉRKEZETT.
1887 JUL 12

1. mel.

[Handwritten flourish]

795
87 Rb

7381 R
87 *becs van*

a felelősségi határ
idő lejártá bejárando.
88 Juli 15
[Signature]

7381 R
1887

[Handwritten mark]
1887
310

Tek. közigazg. bizottság.
nak

Magyar Lovas
Nyereggyár

128/1887 Kis. várda M. város Rendőrségétől

Tekintetes
Komoróczy Adám főszolgabíró úrhoz!

Helyben

A főszolgabíró úrnak 1887. Május 19-án 1163/87. számú
hozott hasáronasra folytatni, - a kúpis lóvalból
akkor az eldobott 22. darab sarkánygum
tet. vanpereműsim lepletellet Crimónek
beszerzési.

Kis várda 1887. július hó 12-én

Bogátskó
Rendőrség

ad: 17718 p. 12/01
878

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

74

45544 81

Kirjeselitys iv

Arabolesvoimuegye alispaini hivottola vesäre

ikättöi sään	ügy neme is melléklet	A'fel neve is lakása	Arvétel elismerése
7381 R87	hastarokot	Korségi előjáróság Sarıway Elek főbíró	887. Július 12. Sarıway Elek 887. 12/11. Sarıway Elek főbíró
		Grünwald Mór főbíró	Grünwald Mór főbíró 12/2 1887
		Reisman Herman hitk elnök	Reisman Herman hitk elnök
		Wohländer Jakob	887 Julius 12 Wohländer Jakob
		Ehrenfeld Josef	884 Julius 12 Ehrenfeld Josef
		Lehman Samuel	887 Julius 12 Lehman Samuel
		Frenkel Jakob	887 Julius 12 Frenkel Jakob
		Berliner Márta	884 Julius 12 Berliner Márta
		Fried Nátán	Fried Nátán 13/7 1887 III
		Goldberger Herman	Goldberger Herman 1884 Julius 12
		Bleich Izidóra	Bleich Izidóra
		Kisvándor Kisvándor 887 Julius 13	Kisvándor

Köszönet
Nyiregyháza

1748 July 2nd
877
78

1409
2/11/87

[Faint, mirrored handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page]

Hydrogynosa

8548

1748 p.
887

Elintetes alispau ur!

A 7381 p. határozza elen Sarvag Elet Kis
várdla város főbirája, valamint az
israclita rabbi által beadvott feleb-
bérésok az öspes iratok kapcsán
valamint a zugiskolákot általán
elkobzott laukönyvoket mellékelve
beterjeslem. -

Eis várdla 887 július 21 en

Sarvag

Kuualoch
főbirás

Behintetes, Kulcsos Pál
főispán úrnak

A Misvárdai thalamból
kivont iskola és Mis-
várdai magiskola
tárellátásának hurok f.
évi 7881 n. határoza-
tom felelőseletén,
ami önművelésére sűr-
gős véleményezés véget
magyarázom.

csomagban 1887 Juli. 26
és Mihály csomag Mihály

8358

SZABOLCSMEGYE
ÉRKEZETT
1887 JUL 22

csomag
Kabolcs megye felte, ali
járójához

8306

H

7387
887 k. rendeletre

csomag

1748 k. jelentése a Mis-
várdai járás polgárhír-
jával

27/10

a Mis várdai zug iskolák
közösségében

1748

csomag

310

27/10

János

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

78

elf: 29/1

26652.
887

Megyei júly 20. 887

Tekintsem föjegzőm!

Reverendus Herceg Károly
írati hivatali hivatali elnök
máram az eránt fejezte ki
agályait, hogy az ottani szalmát
thore tanintézet tárgyában
korost, alijéni kérésre
folytat, jölkhet a hivatali
rejtérol feljebertese, a
növevények a felróbb állás
be nem várvan el fogynak
ton crobusai. Amiben az
illeső forrásról fel nem lépem
hoz itterni megpörten képpik
míg is az ő saját érdekében
kerem föjegzőmnek mind dly.
pámi helyett, szivességek
őses ez hibás téjével járó
felülégre

figyelmeztetés
Ugyan aron Peirman
ar erant is panaphodit, hoz
a' Talmud Shon is Kola Dubrin
amud, hoz ur, cho' foku
katarosot jog eron nem
emalkedem, most is katarin
gitay berava van, hivolu
korva sehit ar e'z nyben
keleskeret minip teni
tevasza is, felhivom
sivv, kujei ny inter kudi
hoz aron berant is Kola
aromul megnyt affe'k.

E' saizsa vonestkoroloz
jelentese' kecum
Meyzaso' miut Jens

Gracsefy
Jozsef

SZÁNDIGSMEGYE
ÉRKEZETT
1887 JUL 22

8008/887 A.

S. B. S.

[Handwritten signature]

[Red handwritten mark]

[Handwritten mark]

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

Méltóságos Gróf Károly főispán úrnak

Elmúltkorra f. év 258 n. a.
Mellé felhívására tisztelet-
tel jelentem, mirevint a
Miskolczi thalambé Thosa
iskola irányában Miskolczi
Thad. polg. határozatán a
m. Misk. város. Miskolczi
minister f. év 22957 n. be-
rindítási iránti kérelemre nézve
mellel keratott.

H. dob. mell

882 Juli 22
Miskolczi

[Faint, mirrored handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

8008 R.

887

22/IV

Worm

22/VII
1800

22/IV 11

Méltóságos Græf Turulj fölöjőu kőuak

Hívatkora f. év 266 n. a. kelt fel.
hívárara tintelettel jelentem, mi-
resint a hívárarai thalmit thóra
ismola ~~teropala~~^{ingyelye} hurots 7081/mauu
hataroraton nevelkerő vevébeu

a) post alatt méltóságos interked-
tem arra nére, hogy a thalmit
thóra ismola növevélkei valamin
a nyugkora tanitók ellenében,
mennyiben nem hívárarai ille-
tőlegük, ~~azod foku határokat~~
~~jegesőre emelkeise után~~, a per-
alló tolvoss valialykat nevelke-
vési tetteiket fogamathá.

† a post alatt hatarorad
jegesőre emelkeise
után

Ha emelk darcára a járasi
főnölgalirő határokat tulkepe:
ellené a törvény vigora fog alkál-
marasba vételi.

Erőbbinés fipplomatatit
- méltóságos post emlitet felki-
vőid masolatlan - a járasi fő-
nölgalirő a mai napon meg,
~~hálótan~~ alkalmatkoras vevet
megkülötem.

882 Keli 22 Milauif

Permitete Monirocy aladár főnölgalirő kőuak
Főjőu Öméltóságosok a

a Minerva thalund-thona
ishola riippelen horvian
intereks pelminisoid mia.
solathon alkalmarkko.
dois rieget maykintöin.

882 Kuli 22

1 drb. maasloco

Minerva

[Faint, mostly illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint handwritten notes or markings on the right side of the page.]

Elgrol Lovik
Nyfregyhäsa

8306 R.

882

Armed

22/11/22

Megyei Lovász
Nyiregyháza

22/11/22

Lehtinen, Sirkka, Pöytäkirja. Uusika

Sarvay, Elak. Määränsä
Määränsä, a. Määränsä
Määränsä. Määränsä - Määränsä
Määränsä Määränsä 7081/84
Määränsä Määränsä Määränsä
Määränsä Määränsä Määränsä
Määränsä: Määränsä Määränsä
Määränsä Määränsä Määränsä
Määränsä Määränsä Määränsä.

L. S. Mell

884 J. L. 26
Määränsä

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

997 R.B.

788

[Red ink stamp or signature, possibly reading "Wormwood" or similar.]

[Handwritten signature]
27/11/86

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

elt. 29/7/97

1820
1817 k.

Chiütetes alispán ur!

8306 k. rendeletre van perenssem kiptelet-
sel jelenteni, miként Kelemen Herceg
Fis vándorai is. his községi elnök által
förszán ur ö melkösága elött sem pa-
nassa minden alapok nélkülöz, mert
a thalmud-thóra tanonokok eltolos-
voztatása jog erös kataronatik neu-
vetetett is neu is fändikoltatott,
fogauatta vetetui, s most is hogy neu-
oly kényelmesen tanulják a thalmudot,
mint exelött, csak a lau helyiség javi-
lása gátolja némileg ölet. -

Fis vándor 887 Julius 28 öm

Aranyos
Futgahiri

Kegyei Lovlár
Nyirogháza

SZABOLCSMEGYE
ÉRKEZETT.
1887 JUL 29

8003

Méltóságos Graeff Károly
főispán úrnak

Kabolics megye tettes olis
járujához

A Miskolczi thalamból
thóra iskola iróppélen
Melt. rolypalivói jelen-
teit másolatlan tinte-
tettel mellékelém.

~~8306~~
8306 f. rendelethez
8306 f. rendelethez
30/7. sz. rendelethez
4/VIII

882 Aug 3
Miskolc

1820 f. jelentése a Miskolczi járás rolygals-
rajához

A Károlyi thalamból
iskola iránt

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

8/VIII
Jász
df: 9/8. 17
45544-87

1904. szept.

1887

Tekintetes Alispán ur!

A k. városi thalmud-thóra - és zsidóulak beavatása tárgyában hozott 3358/88 k. számú alispáni rendeletre az iratokkal tisztelettel jelentem, hogy miután az érvényben lévő törvények szerint a vallás oktatásnak minden körülmények között nyilvánosan kell történni, s a hatóság általános közigazgatási - közrendőri - közigazgatási felügyeleti jogát itt is nem való jogosult gyakorolni de arra határozottan kötelezve van, - s miután a felebbrezt 4384/87 k. sz. alispáni határozat a törvény - s kiadott szabályzatok értelmében hozott meg, - azt indokainál fogva annyival is inkább jóváhagyni véleményezem, - mert a hitfelelősnek a vallás oktatására nézve is megadott szabadságát szabadsággal elfoglalni megengedni egyáltalán nem lehet. -

Nyiregyháza 1887 Augustus 5.

Silparócs
megyei főügyész

8063

SZARODSMÉCSE
ÉRKEZETT
1. 82 AUG. 7

személy
Tisztelt

8605
Koltán János alispán
urhoz

Nyíregyháza

jelentése

Sikszay Pál megyei
főjegyzőnek

A k. vándor- talmud- thora- és
szegények-kezelésére tárgyában
hozott 8358/87 ksz. alispáni rende-
letre.

1105/16

az irattal
A

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

1888
Köcskes uarmame Talmintet, Könyvargatai
írótrágnak

A kivárdai thalumb
thora is kuzis Molats
törvényen korot 708/84
m. a. kaba határozatom
felelvitetven, az ömer
iratokat illetően in-
térkezis véget tirtel-
tel áttorem.

szomay

1885 aug 9

Miskolc

8963 R.

888

Wronow

9/VIII

1884
III 310

9/VIII
Pisong

Magyar Loveltár
Nyíregyháza

clp: 9/8. R.

8963R
1887

Trabolsovórumegye alispánja

Trabolsovórumegye Tisztelt Közigazgatási Bizottságának!

A kivételes állapotok által és az újabb törvények következtében hozott
7381/87 szám alatt kelt határozatom felebbestel-
vén, az öltés iránti illetékes intézkedés végett tisz-
telettel áttesszem.

om.

Nyíregyházán 1887. Augustus 9-én

alispán h.

Miklós Lajkó
főjegyző.

Grünwaldt mör förablii
 is a Misvárdai Israélita
 hitkörségi elnök felebbe-
 rése folytán III ad folku
 elbírálás alá vétetett ka-
 koles vármegye alispánja-
 nak a Misvárdai Thal-
 mut-Thora és rugjékolais
 tárgyakban 1881/882 m. a.
 Novor II ad folku hatá-
 rorata

Határozat

Az alispán által 1881/882
 m. a. Novor határozat, a
 felebbre's elvételével
 indokai alapján hely-
 ben hagyatik?

Miről Koltán Lajos
 alispán az isatörökai,
 továbbá Monorócy Aladár
 főnökök, emellettján
 Misvárdai Község elöljárói
 Grünwaldt mör förablii,
 Reisman Herman hitkörsé-
 gi elnök, Hohlender
 Jakab Misvárdai lakó-
 sok ereu határozatun
 értesítetnek.

Kelt Kákolcs vármegye
 Közig. hivatalánál 1882
 év Aug hó 11 én Szepren-
 házán tartott ülésénél.

Zoltán Jellő
 alispán

SZABOLCSMÉGYE
 ÉRKEZETT.
 1882 AUG. 9

1105
 H.C.

cs. m. a. j.

13/VIII

922 Kb

J.E.

- 8008
- 8706
- 8258
- 8600
- 8960

16/VIII
 J. J. J.

8963R
 87

1882
 350

Kákolcs vármegye tek.
 Közig. hivatalánál

Elf: J. J. J.

1105 ^{2/3} MB
1887

Grünwaldt Mör förtöbbit is a Kisvárdai inn. hirt. közig. elnök
felebbreje fölytán tti föly elnökelis alá vételett Fra-
bolisvörmegeye alispánjának, a Kisvárdai thorsud
thóra is Kugis Kolák tárgyában 7331/87 szám alatt
hervott tti fölyi határozata.

Határozott.

A vörmegeye alispánja által 7331/87 szám alatt hervott tti
fölyi határozat indokai alapján - a felebbreje elnök-
sítésével helyben hagyatik.

Társasí fősztolgaburo utasították, hogy a nem Kis-
várdai illetőségi Kugis Kolák hirtők is thorsud idke-
la növendikellnek illetőségi helyükre juttatása iránt,
a talonvörmegeye mellőzésével, aróknak-esculeg
szüneliknek felhívásával halordéltaloniul intézkedjék.

Mivel Koltán János alispán, Komaróczy Madár
fősztolgaburo, emek utján Kisvárdai város elnöke,
Grünwaldt Mör is Kreiman Herman Kisvárdai la-
kosok vétis mellett ezen határozaton értesítetnek.

Kelt a xabolis vörmegeye Közig. elnökei hivottsa-
gónak Nyiregyháza 1887 Augustus hó 11-én
tartott üléséből.

Főispán helyett:

László József
alispán

Kisvárdai
Nyiregyháza

J. J.

9452

SZAROGCSMEGYE
ÉRKEZETT
1 82 AUG. 18

P.C.

V

8963/87

Utérkező nülkrege fen
nem fogog.

882 Aug 20

Miskolc

1105 1/2 B
87

~~XIV 1887~~
310

Jed. Ro. Koin. Páns
alio nán unuok

XIV 87
310

Megyei Levéltár
Nyitogatóra

1105/87

1887

Grünwaldt Mor föredöbbi és a Kisvárdai ixx. h. t. községi elnök
felebbreise folytán 111 fősli elbírálás alá vettette Szab.
bolisvörmegeye alispánjának, a Kisvárdai thokmud
thóra és kugis kólok tárgyában 7381/87 szám alatt
hozott 11 fősli határozata.

Határozat.

A vörmegeye alispánja által 7381/87 szám alatt hozott 111 fősli
határozat indokai alapján - a felebbreise elista-
sításával helyben hagyatik.

Társai fősztolgorburo utasították, hogy a nem Kis-
várdai illetőségű kugis kólok tanítóik és thokmud isko-
la növendékeiknek illetőségi helyükre juttatása iránt,
a talonv. szabályzat mellőzésevel, aróknak-esseleg
szüleitnek felhívásával holléltaloniul intézkedjék.

Mivel Koltán János alispán, Komaróczy Madár
fősztolgorburo, emek utján Kisvárdai város elöljárói,
Grünwaldt Mor és Reisman Herman Kisvárdai la-
kosok vétis mellett ezen határozaton értesítettnek.
Kelt Szabolcs vörmegeye Közigazgatási bizottsá-
gának Nyiregyházaán 1887 Augustus hó 11 in
tartott üléséből.

Grünwaldt Mor helyet:
[Signature]
alispán

J.S.

29/8 vettem

1105 RB
87

STAMPED: ST. LOUIS, MO.
Handwritten: Herman Herman
L. U. & P. Co.

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

100

36231-87

Lelet 1887. 20/10

Belmester főszolgabíró úr!

A belmester főszolgabíroság ugyan velünk közölt
7387/87 számú s. alispáni határozat ellen, nyílt
időben beadjuk a felfolyamodást

Kindenekelőtt constatalni van
szerecsénk, hogy a s. alispáni
ság nem azon indokból hagyta
jóra az általunk felfolyamodás
sal megtámadt szolgabírói határo
zatot melyekre a szolgabíroság
sérelmes határozatát alapította
constatáljuk továbbá hogy a sé
relmes alispáni határozat
nyílt indoklásával felfolya
modásonkban felhozott érdeket
nem csak hogy meg nem cáfol
ta, hanem azok megcáfolását
meg sem kísérelte.

A helyett a sérelmes
alispáni határozat interpre
tálja az általunk hivatolt
20521/87 számú vallás és
közoktatási miniszteri körrende
letet, interpretálja a legfelső helyen
szentesített orthodox ortodox
szervező szabályzatát s az
azokban foglalt határozat

mányoknak oly értelmekből
ad, mely nem helyes s meg
nem állhat.

Ezeket constatalva
röviden összegezni öljük
azon érdeket melyeket mi a
a sérelmes, kolgabiroi határozat
ellen felhorstak. Mi ugyanis
felfolyamodtunk a kolgabiroi
határozat ellen, mivel ezen sérel-
mes határozattal rabbinoknak
a talmudtanitása megtiltatott
azért, mert a hatósági jogorvitány
al a talmudtanításra nem bír,
és a rabbiállásra való minősítést
nem volt képes beigazolni.
Felfolyamodtunk mert a tanhelyi,
sőt állítólagos rossz állapot
nem lehet ok arra ily eminens
hitvallás gyakorlását megaka-
dályozni s felfolyamodtunk
mert nekem települési engedély
kiszerezése kértetett kötelességemné
holott mint közhivatalnok s magyar
állampolgár erre nem vagyok
kötelezhető.

Ezzel szemben már
most a sérelmes alispáni
határozatban feltalálni véljük
azon törvényt vagy szabály-
rendeletet, melynél fogva a
kolgabiroi határozat indokolt,
nak künik fel, a helyett azonban

Salálthozunk a szerelmes határo.
Zatban oly interpretációkkal,
melylet a mitát már jelerüni
bátorkodtunk nem helyessék.

Ugyanis a 2054/1877. Kamu
vallásminiszteri rendeletnek azon
interpretációja hogy a falmudthorákra
nézve köteles a hatóság ellenőrzést
gyaratolni, hogy az ilyen falmud,
thorákat be kell a hatóságnál
jelenteni, nemcsak hogy merőben
léves, hanem ennek ezen ellenke-
zője foglaltatik ama "körrende"
letben, a melyben világossan
ki van mondva, hogy a falmud-
thorá ügyeibe a hatóságnak minese-
beavatkozási joga, az pedig hogy
ilyen falmudthorát a hatóságnál
be kellene jelenteni azon rende-
letben, épenzeggel nem mondatik
ki.

Egyit az interpretáció,
ra.

A mi pedig azon indokokat
illeti hogy "itten nálunk össze"
sereglenek vidéki söl Gácsországi
ifjak is, hogy ezek egyes-együlét
alakítottak a mi kiltok szövetke,
zetnek tekintendő, hogy végre
a tanhelyiség piszkos s egeresség
ellenes, minderekre nézve meg,
jegyezni bátorkodunk hogy
nálunk egyellen egy gácsországi

ifjú kivételével, a kit aja egy
Győrországi gazdag hitosorsos azért
küldött ide hogy itt tanulja
meg a magyar nyelvet, a ki
arabban már varosonkos el-
hagyta. mind magyarországi
ifjak tartózkodnak, hogy itten
hitkos szövetkezést nem létesít
hanem a hitkoszegei tagok is
a vagyonosabb talmudtanulók
ifjak saját jászántokból ki-
mint akarja segélyezni a
szegényebb talmudtanulókat
mivel azok segélyezésre hitvallási-
lag indokolt s előirt dolgot s végül
hogy a tanhelyiség a mint azt
már bejelentettük helyesen átala-
kították s jó karba helyezett
lett.

Igy hát nem létesít
indok, hogy mi a talmudokta-
tásba megakadályozásunk
mely talmudoktatása s tanu-
lása egyaránt, a Brivonál
hitkos rényileg előirt vallás-
gyakorlás képez s ennek
megállítására, ismételyük
a vallás szabad gyakor-
lásának megakadályozását
involválná. —

Ezek s előbbi jelfoly-
módszerünkben már jelfoly-
indokokból eszedezünk.

2298 King
1884

A Finnish American Society

Dear Friends!

1105 King
1884
I am very glad to hear
that you are all well. I hope
you will have a very
successful year.

Yours truly,
The Secretary

Wm. H. ...
Secretary

Grinvald Mör föräblis is
 Reisman Herman Misvár-
 doi irraelita hitkörségi
 elnök a közig. hivoltáon
 által a Misvárdoi thal-
 mud-škola iszkola ünye-
 len hurolt 1105/82 Kb. n.
 határorol ellen felebbe
 résikkel bekerjezték.

Határozat

Mintán a Misvárdoi thal-
 mud-škola iskola tár-
 vnyálon már három exp-
 licheangró határorol ho-
 ratott: emélfogy a
 felebbes is 1886 évi
 VII k. l. er. 59 § a alapján
 minotallból virauntarik-
 tatják.

Mivel Koltán Péter
 alispán, ~~Hendrik~~ Pál Mis-
 tányfelügyelő, Komoróczy
 Aladar főorvnyalós is em-
 nek utján Grinvald Mör
 föräblis, Reisman Herman
 hitkörségi elnök Misvár-
 doi lakosok ellen határo-
 ratou érterittettek.

Mellé haladok uármépe
 közig. hivoltáon 1887 évi
 sept. hó 9 én tartó ülésén
 tartott üléséből,

Erősen szeg

alispán

1181

SZARVASKÉCSE
 ERKEZETT.
 1887 SEP. 21

1181

1. ud.

Szarvaskécske telis
 teres plópiami hi-
 varalóra

1105
 13/15 87 Kb

2208 Mg. j. j. j. j. j.
 1884

Misvárdoi j. j. j. j. j.
 j. j. j. j. j.

11

1105 Kb. j. j. j. j. j.
 1884 j. j. j. j. j. j.
 j. j. j. j. j. j. j.
 j. j. j. j. j. j. j.

13/15 1887
 VII 310

elj: 19/9/87

Telintetes főszolgabíró úr!

Kabolas megye telintetes közigazgatási bizottságának 1105/87 Eb.
szám alatt hozott - a telintetes főszolgabíró úr utján ve-
lünk között sérelmes határozata ellen
fellebbezési kérelmet
a következőkben terjesztjük elő.

Sérelmes a határozat azért, mert az, az álla-
munk ezen ügyben ismételtén felsorolt ténykörülme-
nyek és törvényes indokokat teljesen figyelmen kívül
hagyta, azokat nemcsak hogy megvizsgálta meg nem vi-
sította, de sőt azokra egyáltalában nem is reflectál.
Ugy velünk tisztelettel alant írottaknál, mint a nagy-
számi érdeklődő polgároknál bizonyára meggyűntor-
tasúl szolgálta volna, ha a hozott határozat indoko-
lása az államunk tisztelettel előterjesztettét kellő telin-
tetbe véve, azokat legalább bírálatra méltatta volna.

A dolgok mostani állása mellett fájdalommal
kell tapasztalnunk, hogy egy oly határozattal, - és pedig
ingy reánk, mint az egész hithözsigre fontos határozat-
tal állunk szembe, melynek indokai nincsenek, vagy
ha vannak, ingy azok előttünk teljesen ismeretlenek.

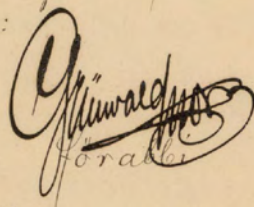
Biztosított minden törvényes feltétel fenn-
tartása arra hívve, hogy a talunk előadását zavarta-

lanul folytatásának, - az épület, mely az előadások tartására van szánva teljesen kitataroztatott és minden tekintetben megfelel az egészségügyi és rendészeti követelményeknek; nincs tehát semmi ok arra nézve, hogy a hozott szerelmes határozatot hatályában fenntartásának.

Az iránt eszedünk említtetve - az ezen ügy végleges elbírására hivatott nagyméltóságú vallás és közeletetés-ügyi minisztériumhoz, hogy ezen alázatos fel-folyamodásunkat az öszes iratok kapcsán fellejteszteni kérijük, miszerint a szerelmes határozatot megsemmisíteni kégyeskedjék.

Tisztelettel:

A Kisvárdai orth. irs. hitközség
előjárósága és főrabbinatusa ne-
vében:

Reizman Herman
hitközségi elnök

2208^{hög.} k. h. h. 31^{sz.}
1887

Tekintetes

Komoróczy Aladár
Főszolgabíró Urhoz

Kisvárdán

Lelet 1887: 2/18
IX/10

Felfolyamodása

Grünwald Mór. Kisvárdai
főrabbi

és
Reizman Herman Kisvárdai
isz. orth. hitközség elnöke, Kisvárdai
lakosoknál

az 1105/87 kb. sérelmes
határozat ellen

1181
H. P.

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

108

45549-82

Nagyméltóságú ²Minister úr!

Kegyelmes úriunk!

Mély tisztelettel alulírott a folyó év június havában Nagyméltóságodhoz intézett aláíratos folyó modványomban azon tiszteletteljes kérelmet voltam bátor előterjeszténi, hogy a Kisvárdai orth. hitközség talmud-thora ügyében az ügyiratoknak a Szabolcsmegyei közigazgatási hatóságoktól leendő felterjesztését kegyesen megrendelni és az ügynek Nagyméltóságod részéről történendő végelintézéséig a tanítás folytatását megengedni méltortassék.

Ezen aláíratos kérvényem beadása és az arra hozott 22957/87 sz. határozat hozatala óta, ügyünk, illetve a helybeli talmud-thora ügy ügy Szabolcs megye tekintetes alispánja, mint a tekintetes közigazgatási bizottság elbírálásának tárgyát képezvén a Kisvárdai szolgabíróóság által hozott 1163/87 sz. reánk oly anyjira szerelmes határozat helyben hagyatott mint az I. II. és III. alatt csatolt határozatokból kitűnik.

Mély aláíratással alulírott ezen rendelkezést, melyet immár három közigazgatási

M. K. MINISZTER
N. K. MINISZTER

hatóság hangortat sérelmesnek is foglalnának tartja. És midőn ezen szerény meggyőződésünknek kifejezést adunk a Nagyméltóságú Minisztérium által több alkalomkor kibocsátott rendelkezésre támaszkodni.

Teljes tisztelettel hajlok meg közigazgatási hatóságaink előtt, - e tisztelet azonban nem tarthat vissza attól a felleevéstől, hogy a sérelmes határozatok hozatalánál a fent érintett ministeri rendelkezések intenciója félreértetett mind, hogy a talmudtanítása és tanulása szabadon történhetik, erre semminemű hatósági engedély nem szükséges.

A sérelmes határozatok ellen benyújtott fellebbezésekben kimutattuk és bebizonyítottuk, hogy minden törvényes feltétel fennforog arra nézve, hogy a talmud-oktatás akadálytalanul és zavartalanul folytatassék. - Kiemeltük, és ha szükséges a helybeli tekintetes szolgabírósig utján megegyező helyszíni szemlével bizonyítjuk, hogy az előadások tartására szánt tanterem, különösen az utóbb fogantatott munkálatok következtében, az egészségügyi követelményeknek teljesen megfelel; - az előadások világi tantárgyakra egyáltalában nem terjeszkednek ki; - és így valóban nem

létezhet oly jogos ok, melynél fogva a sérelmes szolgál-
birói rendelet érvényében továbbra is fenntartas-
sék.

Nemcsak reánk, mely tisztelettel alulirottak-
ra, de az egész hitközségre is kimondhatatlanul
lesújtó az, hogy törvény és rendelet biztosította
jogaink indokolatlanul korlátozhatnák,
lesújtó az, hogy ezen úgy hónapok óta képer-
az izgalmat kiapadhatlan forrásait, akkor
midőn a jogosság a törvényesség és a melta-
nyosság mellettünk szól.

Egyedüli reményünket Nagyméltó-
sággal böles igazságosságába helyezzük és betér-
jesztvén erremel felülvizsgálat iránti kérvényün-
ket mely alázattal esederünk: miszerint a
szóban forgó ügyre vonatkozó ügyiratoknak fel-
tegyesítését megrendelve, a további szaklatások
kikerülése végett, a sérelmes határozatok meg-
változtatása mellett kimondani méltoszas-
sék, hogy a talmudhora iskoláinkban és a p-
schivában a talmud illetőleg hitoktatás aka-
dálytalanul eszközölthető.

Együttal az iránt is esederünk:
hogy szedjék intézkedni, hogy addig míg
Excellenciád ez ügyben végérvényesen határo-
zand

Nagyméltóságod 22759 számú m. rendelethez
értelmezésben a hitoktatás fennmaradását ne fele-
vedjen.

Mély alázattal

Nagyméltóságú Miniszter úr

alázatos polgárá.
a Kisvárdai orth. irr.
hitközség nevében:

Ruzmanu Hermann
Elnök

36231.
2306

³/₉ 887

30207.57

A Nagyméltóságú vallás
és közoktatási m. kir.
Ministeriumnak

Budapesten

felülvizsgálati iránti
alapos kérvénye
a

kisvárdai aut. orth.
isz. hitközségnek

VI.

1887.
II.

jeschiba és
kalmund-thora
"egyben"

3 db. csatlomány

9 ————— 21854
3 db. mellék.

1181 RB

1887

Grünwald Mör förabbi és Reizmann Herman Kisvárdai
ír. hitközségi elnök, a Közigazg. birottság által - a Kis-
várdai thalmud thóra iskola ügyében hozott 1105/87
RB. számú határozat ellen felebbesírást beterveztek.

Határozat.

Miután a Kisvárdai thalmud thóra iskola tárgyában
már három egybehangzó határozat hozatott, emel-
lett fogva a felebbesírást 1876-évi VI. t. u. 59 §-a alap-
ján hivatalból vissza utasították.

Miért Koltón Záros alispán, Velkey Pál kö-
tanfelügyelő, Komáromy Ádám főszolgabíró és
ennek utján Grünwald Mör förabbi, Reizmann Her-
man hitközségi elnök oxen határozaton értesítették.
Nelt Szabolcs vár. regye Közigazg. birottságánál.
Kisvárdán 1887 Szeptember 9-én tartott üléséből.

Főispán helyett:

Zorcsin János
alispán

1045
P.

SZABOLCSMEGYE
ÉRKEZETT.
1887 SEP 19

9452 is
~~887~~
9453/887

Budományul németül.
887 Sept 20
Mildorül

1181 KB
87

Terh. Költőin János alispánin
warok

ATV 1887
210

329. N.

Skribletet Skripia Nr. 1

A' Skripia den 18. i november 1887
 med skribletens sival eppitt vittkavä-
 rolag ida körd felitvinnafelanti kälwä-
 nyet, metyben sva skoni kalmid skö-
 roa is kola inngjeban höriopropkoinuon
 honon övver - höron fölkörandi höriov-
 skribleten med samvisilletni keri, vällin
 in höriokskrisiopi minietar in Ö. Höroff-
 melkösiaoppinab foljö in 30221. Höron
 rendelate foljö in, öy felitvinnasab berrem
 in skribletet skripia Nr. 1, höro an
 in inngjeban vovallövö övver isatokat hor
 löm inngjeban keriokteben skonun
 beteriokskrisi in ingjessal uppöbbon is
 ininle den övver ledjeb: höro in keri-
 köis in ininle, in fölköbb höriokskrisi
 med höriokskrisi, öka hölyskrisi foljö
 höriokskrisi. Ök ininleben keri inin-
 ledjeb, keri sva ininle beteriokskrisi
 keriok eppidjeb, in höron sva

4. 1887

Magnusson
Nyberg

honn. —

Nyiregyháza 1827. September hó 27.

Graczfay
Jánosra. —

SZABOLCSMEGYE
FÖKÖZET
1871. XI. 7

1413
K.

Meltoiajos Graefl Karol
főispán úrnak
Hivatkozva f. cíj 323 n.
a. hely felhívására a
Miskolczi Thalmus Tho-
ra iskolára vonatko-
zó ömer ügyiratokat
arva titételettel, jelen-
tével mellékelem,
mivel a Meltoiajos-
nak előemlített fel-
hívást másolatban
rigoru alkalmarho-
dás véget a Miskolczi
járás főispánjának
a mai napon megküld-
öttem. ^{882 októ 14}

32 dot. melléklet
iratjepekkkel Miskolczi
Felhívatos Komorózi Alakos
főispán úrnak

A vármegye főispánjának
f. cíj 323 n. alatt korábban
intézet felhívását má-
solatban rigoru alkalm-
marhódás véget ide
mellékelem.

^{882 októ 14}
323 n. felhívás
másolatban Miskolczi

[Együttel kérem a m. Mis. ual-
tás-Közeletési miniszter 36201/87
n. leiratát másolatban hiva-
talomból megküldeni.]

5

10645
87.

Wormel

1887
250

1871. 11/11.

1871. 11/10. Wormel

Tekintetes Aliján Ur

Alane is, a Rivárdai Róvidőssüles Rebetöl Rikül"
 dött is allandóvított Rőgeörögügyi krossig,
 o. senes aliján ur fiajelmű Rővkerökre bá
 tot Rodik felhívni:

Midőn a Rivárdai Ráthi öböl jenszosa
 nagy reverus Thalmud Teschuba, Rőgeörögügyi
 szempontol beráratosa, mivado ar vol, hogy ar
 orrog öfres tájairól, de söt Galicriából is ide
 serepfel 150 fizeset ember, ar existens minden
 bizonyosára nélkül, Kellő tárlalékban nem részesül,
 nek, megjelölő mivarával nem rendelkeznek, cö vre
 önyvöglikkel fogva, hogy minél olcsóbban lakk
 jassak, azon megdöbberő senny consratelunk,
 hogy egy kis probais Róba, mely talán Rét em
 bernek legendó, 8-10 egyen lakk, sőt min
 den is urbácska, a rőpályas beegségnek va
 lódi sennyör pörke.

A rőpályas egörögügyes lakkis, a hiányos
 öbörködés ar léptelen tárlalék termékesen Rő
 vkereménye, hogy rővönül Rőgeörögügyi rőv
 nyainkha eren thalmud sennök beráratosa
 megörök, elkkirve axil, hogy a feresb
 jebbe hiányok folyván önnökül esortyul.

/ nat

nek, is egy jövendő nemzedék elcsenyüléséért velek
meg akarja, mintha éjel szaral vüntelenül tanul,
nek, mely megöli a lelkét, megöli a testét.

Előzetesekkel fogadta elhatározta Körönczei
a tesztórák sora invertebrát, melyet ezen Talmud Teschtá
berovani rendelkezés, is egy Körönczei, min cetera,
valis szempontból, melyek jötték, hogy ezen pedagógia
ai bonyolult megpróbáltunk.

Népszerűen azonban arról beszélünk tudós,
mely, hogy valóban megye Főispán, melyiknek Gauff
Török, az 120/887 számú, a tette eljöttani hivatali hat,
a Károlyi János jogabírói tör 114/887 p. alatt
ezen rendelkezéssel, a Talmud Tóra + az is, a Vagyoni
törvényekkel és Körönczei ügyi Miniszterium jött.
Redőveig engedélyezték.

A Talmud Tóra, vagy is a hirtetés ellen,
melyben a helyiség, a népszerűen törvény rendelkezési
tek megfelel Károlyi János Körtőlmentés Körös nem le,
ha azonban a Károlyi János jogabírója, a már
entire Főispán rendelkezés kulmenen, jöttek az a
Talmud Teschtá, egy orvól sem említhetik, meg
is, ezt is engedélyezte.

Töröl legyen jötték, a jogabírói invertebrát bi,
ráadás alá venni, hanem mintha a Talmud Tóra, az a
Talmud Teschtá Kés Körtőlmentés fogalom, mely a
Talmud Tóra alatt a tankötvele szemétek
hírtetésre értesített, addig a Talmud Teschtá
aromás egy nagyobb sajtóval, már pedig
már a már entire Főispán rendelkezés volt a Tal,
mud Tóra akadálytalan tanításról invertebrát,

ara véleményben vagyok, hogy a vobozási ut. lecsök-
kés tulleje, és olykorolani engedélyek, 2662/887 sz.
kiszáradal, melyek semmi joga nincs.

A Kereskedelmiügyi hivatalok által, midőn az ellen
Közelegetőleg felvétel, azaz az az, mely a Tescht,
ha engedélyezéssel Kereskedelmiügyi vizonyaitk
is mi részben fordulhatok, minőn a már egyen
Kikészítők Talmud tanulók, más is elvárosaitk
a város, is ezeknek már eszük, a Kereskedelmi
állomás befolyása mintegy állandóvittak, pedig
a vobozási ut. melletti elvétel, hogy a hivatalok
töle elkerülve gyámolítandó, továbbá az, hogy a kár,
sag elkerülje nem fogja aláadni.

Ezért folytat, midőn a jászai vobozási
ut. 2666/887 számú kérésre ellen felvételnek,
tisztelget az iránt eszedük, melyek az a jászai
sz. vobozási ut. azaz 2666/887 számú kérésre
tör. bekövetke, a midőn az ottani hivatal által
11413/887 p. alatt Közele Törvényi rendelt. öpre,
szállítását meggyőződni melőrsük, hogy vobozási
ut. a Talmud Teschtai jogszab. engedélyezé,
és ez által Közele, az amúgy is egyen Kereske-
dési vizonyaitk megfont. vándéltak, fel-
vételnek továbbá az, az, mely a jászai vobozási
ut. a városi Kérésre, az az. kiközeg által Kima-
társ. helyiség megvizsgálásnál egyenies mellőve,
jól lehet az az Kérésre van, a Kereskedési törvény
értelemben, azó soha megfogadandó, minőn ellenőri

esetben azon hivatalos elbírálás függés nélkülözni,
mely hivatalos működésben állottaként vütközés.

Ecederuntk tehát, a kero jörési völgöbörö ur,
nek, mai említés koraiorasiak beialyon Rivül
lelyerni, es öt ussivani, hogy völk brigomán Rör,,
vöneloruu jogköreben jände el, is Rivöröde vörö,,
söt endeköl Köregöröggi ügyekben, az állandó,,
sitoss Köregöröggi ügyi hivatalisigok mindig elöő
vörben helyesölde meg.

Rele Rivörödei a vörösi Köregöröggi ügyi
hivatalisigok 1887 in Oktober 28. in 1887. üléseöl

Abraham Gyula

jegyző

Battányi Gyula
elnök

SZABOLCSMEGYE
ÉRKEZTET
1887 OKT. 29

1243

P.

11413/87.

Szabolcs Vármegyei elnöki
Alispánjához

V Győrgyőrén

Telebberése

Risvárdai Községi Képviselői
Hatalma Közigazgatási ügyi
bizottságának

a Risvárdai járás
völgybirtokának 2006/887
számú határozata ellen

1781
57RB

1887
11/11

Megyei Levéltár
Nyitogatóháza

Sammeltaisuus m. Mir. vallan. Kivostatai nuurola ur.

Arhaleis narmesse fiespauja
Sammeltaisuusaduak 36201/882
m. neudelete Mivretkerteleu
a Miruairdai irraclita thaluu
thora ishola iigpre nouatho.
ro iratoll attetelet neudele
el, sepputtal a tauitois alko.
dalytalan folytathataia irand
interkerveire utaritott.

Ere fiespauu inter-
kerteit mivrolathan alkhal-
markodas vepete a Miruair-
dai fias fivrolpalivirajaval
Mivrolteu.

a jarazi fivrolpaliviro-
nakk ike nouathorolay Miv-
dott neudelete ellen a Miruair-
dai Mivregovisijugji luvittain
reiviroi felekkereis avotote
de malyet, miutan ar iigp-
hiam a Mivreg. luvittain val-
tal mias karnad polkulay
ellivallatott - uon neue-
reim tivitelettel fettenjen-
teu.

1006. mell

1882 Nov 11
Miksonit

12243 R.
887

Kymmälönäpän m. kirk. vallan
Mäskötälän ministeriömbur

tuuleteltje, fetterjevte
kaloles uarmeppe alirpaujauall

a 36231/87 v. neuvelatve

a Miruandai thalund. thosa
isthala üggelien

Arvonal
XIV 1887
370

In 7/11. 87

df: 14/ii. 87

Magn. Lovén
Nyirgöskä

Magyarországi
Minister Kegyelmes Ur!

Régi óhajunk teljesült, midőn hatósági közbenjárás folytán, a Kisvárdai Rabb, vezetés alatt, ugynevezett Talmud - Tschuba bevizatott, mint a haladós kiadalmat, udvarítottik, ezen ténnyel, mely egy társadalmi botrányt a napi rendről, vett le.

Az is mi tisztelettel, alóltrottak, mint zsidó vallásnak, társadalmi botránynak, nevezik a Talmud Tschubát, az ország minden tájára, de sőt Saluziából is ide sereglik 100-150 fiatal ember ezek ardelemi, oktatást, hírebel, sem is merik, sajátosságos, viselkedésükkel, modorukkal, megváltatják a város jölegét, veszélyesedik, a közegészséget, fájnak, Charnak nyomorognak, hogy a minden, reális, célt, nélkülöző Talmud tanításban, részesülkepernek.

Mi legjobban tudjuk, hogy a Talmud tanuló, az ugynevezett Gócherék

egyszer és mindenkorra, elveszték a társada-
lomnak, tanulásuk improductiv levin, mi-
veltség és képzettség hiányában, egy egész élet-
ük csak tengődnek, egy jövő nemzedék elsatnyu-
lásának vetik meg alapját, ettől eltekintve, vaitó-
ságos apostolai a bigottizmusnak, rajongás-
nak és felekezeti szűkkeltségnek, miért is tisztá-
solták a merrettel merjük állítani, hogy az ugyneve-
zett Talmud Terschubák a fanatizmus, valósá-
gos költő-fészkek, rég eltemetnek hitt vallási ki-
növések és rituális képtelenségek, ujra feleledtek
és, hogy egy év óta, mióta t. i. a Terschuba itt
fenn a Szabolcs vármegyébe, ezen részre, át-
hozott, Marmaros Székely - Szászok kassanok
isteneses alakjai lepek el az utcaikat teretket, hatá-
rozott, vesztégt képervén a magyar nemzeti-
ségre, névre is, mintán gyermekeiket is, ifj. ferdé-
nevelésben részesítik.

Mint volt, már szerencsénk említeni,
az illetékes Holgabiroóság, Hispáni hivatal,
és III^{ad} fokúlag a megyei közigazgatási bizott-
ság egybehangzólag a Talmud Terschuba és ez-
zel kapcsolatos rugiskolák beáratását rendel-
ték, ugyanamjira hogy ezen odiosuséget, vég-
leg befejeztnek hitteik.

Hogy meglepetésünkre azonban e na-
pokban Szabolcs vármegyé Hispánja Költő-
ságos Szépl. F. F. ur a Nagyméltóságú
vallás és közoktatás, nappi miniszterium
36231/1887. sz. magas rendeletrei, hivatal-
sápal, meghagyta a Kis Várdai járás
Holgabirojának, hogy a Kis Várdai

aut. orth. iur. hitközség panaszafolytan, az
őfres iratokal terjesse be, a Nagy méltóságú
Ministerium interkediseig, pedig a Talmud
Thora tanitist ne akadályozza.

Mindenekelőtt kijelentjük, hogy a Kisfal-
dai, auth. orth. iur. hitközség sem a Talmud
Feschuba, sem a Talmud Thora iskoláson, a
állását nem kerdemete, sem annak bejárása
ellen, sem a Nagy méltóságú Ministerium,
hoz nem fogamodott, és is fogamodás beadási-
senkit de senkit meg nem bírált, mintán a
hitközség tulajdonos, többsége a Talmud Feschuba
és őfres tartozékai ellen határozott dlességes által
fogal el, és a mennyiben, a hitközség nevében em
exellből, valaki fogamodott az, misztificatio, meg
sem a viasgítati iratoknál, sem az egyes betör-
nyoknál a hitközség közzületesével, megkötölma-
rásra, hiányzik, azon egy szeri oknál fogva, mert a
hitközség illetve közzületesében ezentárgy vola, napj
rendre nem volt társve, tehát senki részere megkötöl,
maradt sem adata, és a mennyiben Keresztes
Kerman, mint hitközségi elnök, bár mit is kerdemaz
volna, azt hivatalos hatalommal, vizsgálésnek
jelentjük ki.

Tölehet a már említett Törvényre
rendelet a Talmud-Thora tanitist, aka Pálfa-
lav foglatásit, decretálja, bátorlodunk elő-
adói, hogy exellen sem tisztelettel alólerthak,
mak, sem a hitközség nagy többsége, kifogás
nincs, a külbbség csak az, hogy míg tisztelettel
alólerthak a Talmud Thora tanítás alott,
tízten a hitoktatást értjük, melyet magyar

1.
szedemben kivánunk, erőnyesíteni; nevezetesen, hogy a hitéletet, magyaráz, nyelven adaphatnak, és hogy a Szentatérűk magyaráz, nyelven fordítanak, addig a hitközösségnek és a közösségnek, töredék a Szalmua Thóra alatt a Terschubát, a székely invasióját értik, és a hatóságot is, és a tevékenység formáját, a minthogy tényleg a Szalmua Thóra erege alatt a Terschuba ismét felélt, és foglalkoztatás; módszereit.

Tízfelélt, alóltottak, mindannyajuk és a többiek nélkül, székely, lévén, sents, sem tehát, feléltünk, hogy saját felekezletünk, ellen, igazat mint, és, mert a Terschuba nem, is felélt, hanem, colturalis kérdés, e kettős szempontból, is, gróllalunk, a Kis-Várdai, i. r. hit, közösség, nevében illetéltelenül a Nagyméltóságú Kincsternakhoz, beadvott, kérdelmekkel, és, bár, tudjuk, hogy a Nagyméltóságú Kincsternak, mindig igaz, igazos, és, méltányos, míg, sem, tárgyuk, felesleges, netán, a Szalmua Thóra, és Szalmua Terschuba, közt, fű, közbizonyt, e kérvény, is, hangoztatott, mert, míg, a Szalmua Thóra, nev, alatt, e hitéletet, is, foglalkoztat, hol, gróllalunk, pedagógusok, tanítandók, addig a Szalmua Terschuba, valóságos, fű, és, abban, az, ügy, nevében, „Szalmua” elavult, jog, elavult, bölcsej, felélt, székely, haso, gattást, ad, a Rabbi, heber, nyelven, mely, megölt, a lelkét, megölt, a testét.

Kalaskörünkön, kívánunk, a Nagyméltóságú Kincsternakhoz, e tárgyban, vélemény, gróllalunk, székely, nevében, az, hogy a Rabbi, Terschubát, csak, legfelsőbb, engedély, állított, fel, hogy, abban, csak, a fiatal embereket, nyelket, netán, elavult, kik, leg, több, St. gymnasium, vagy, C. polgári, iskolák.

iskolát látogatni, így megismerve az általános
esetelt tanadásmódot, és feltevéseinkre, illetve
szerecsétekre egy-egyre, véget érne.

Ösedexünk ezen folyamodványunkat
a 36231/1887 számú ügyiratokhoz csatol-
ni, és a Kis-Káldai Talmud-Tóra,
illetve Tesehuba, herdesének elbírálási-
nál figyelmbe venni.

Legnagyobb tisztelettel
aláírtasok: *Stolpár*:

Balkányi Gyula
Féll Mihály

Grossmiluovell

Győr Péter
ügyvéd

Karanténváros
Dr. György János

43099 ^{26/}10887

2670

36231
87

Magyarorságra

magy. Kir. v. alk. és kir.
alkalmazásiggi Miniszteri,
számok Budapeston

alkalmazás kérésnyire

Balkányi Gyula
és társai, Kis-Vár,
dai lakosoknak

Tire

a Kis-Várdai
Talmud-Tesetuban
tárgyalván.

É. J. 36231.

1887

1887. fe.

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

Állásról, a mandátból.

Állásról, 2. U. B. szám, Hatalmas. A megyei köznevelési tanácsban Kelemen Kertész, mint az izraelita hitközség elnöke utasított hogy az Izraelita Egyház udvarán lévő "Geschira" iskolát tanterem bejárata előtt elkintőntse, az ablakokra külső oldali korcsókot alkalmazzanak, minden ablak körbe szabályosan szellőztető lyukakat készítsenek s a megújítandó tanterembe 50 pengőnél többet ne no fogadjanak. A Hatalmas Kőra iskola megújíthatása ellen közegyet-ségi ügyi szempontból semmi kifogás nem létezik, az használatba vehető, oly módon, hogy minden tanulóra közbüveler séfogat számítható, a bejárás kijárata elrendeltek ezen szükségelt átalakítások tényleges befejezése után, így a Geschira, mint a Hatalmas Kőra iskola megyei és alispán úrnak 1143 sz. a. közölt határozat megyei főispánja méltóságos C. praef. közef úrnak 707/87 sz. a. rendelese értelmében, míg ezen ügyben a nagyméltóságú m. kir. közoktatási miniszterium régényesen határozatilag, mind két iskolában kijárataj vallástannítás akadálytalanul folytathatik - s mivel az most alkalmuk megújíthatnék szabályos módon ki-
sajátítani rendelkezik. Kisvárdán 887 októb. 20. Komoróczy István főszolgabíró, Máro-
lat hitelént Komoróczy, s. k. főszekirő, p. h.

A városok hitelént;

Laxvayz Edegy
főbíró

1914

134

14114
MS

555-88.

2849 és 114 szám,
ki 87 egy 87

Bejelentés Hiszpanián ir.

A képviselő-testület kezeletéből kiküldött állandó közegészségügyi bizottság egyik jelentéséből nyertünk arról tudomást, hogy a nagygy. vallás- és közoktatásügyi miniszterium által hozott rendelkezést kijelölő a leküldött Hiszpanián ir. 114/3/87 sz. rendelkezéssel a hiszpaniai i. x. vallásfelekezetről a Thalmund-Thóra tanítás ideiglenesen, illetve míg az e tárgyban folyamatosan levő határozati eljárás végbejérése nem nyert engedélyeztetést, a magy. nyelven a közegészségügyi körletmenyűcinek eléj tétetik.

Magyarországon e jelentésből arról is oxerex-tünk tudomást, hogy a járási oxlogatási ir. 266/87 sz. határozatánál ezen rendelkezés tilnevre, egyrészt a Teschubál nagygy. a rabbi által fennartott magasabb tanintézet is engedélyezte, jölehes a nagygy. miniszteri rendelkezésben arról egy oxóral sem történik említés.

A képviselő-testület fájdatalmas meglepetésének ad kifejezés, midőn a oxlogatási unal, ob elemekkel látja oxórdiégben, melyek a határozással és humanizmusmal élé - hatál hancos sírnak és a helyett, hogy a nems liberális törekvésés láinogatvá - el -

leve foglalt állást.

Hi légyen eunok indoka, nem akarjuk kiusatni, mi csak azon nejtélyes tény előtt állunk, hogy a szolgálati, kinek e tárgyban eljárása praecise körmatolásra volt, olyannal rendelt el, mihez egyáltalában joga nem volt; saját kezdeményezésünk nem tulajdonunk hasznát, mert y. alatti határozatában hoznánk ezen az „Geschina” ismeretünk köré haddja túl, tehát oly befolyásnak kellet értevényesülési, mely ellen közügygazdálkodásunk reputatioja érdekében leghatározottabban kell tiltakoznunk.

A Geschuba és Thalimud - Thóra kérdéseinek vitatása nálunk nem valamilyen találati feltevéssel ellen irányult tény, mert első sorban nársunk közegészségügyi vallatás mértékét, csak második sorban kívántuk e-lyet venni azon részletésnek, melyet a kis-népdai isz. históriáj egy factitius minisztérium minden áron értevényesíteni akar, nem lehet-rén elütni, hogy egy kisünnő népretelesi törvény usaluma alatt oly botrány állbaudósították, melyet elvinni egyenmő a künypárolólat, nem lehet-rén elütni, hogy az ország összes lakárait ide seroglits 150-200 fiatalt ember, kik minden elemi oktatás kiánytatás, egy rész elkermetésnek hitk náthári irány apostolai-ként működnek cynikusan előterbe tallnak-luzgatásukkal közfelháborodást kelteinek,

nem lehetne ellőnni, hogy földhöz ragadt ke-
gyémségükkel 5-b-an laknak egy osztrákban
hol kettőnek alig van legegije; nem lehet-
vés megengedni, hogy jogyalkos ruházatuk
hiányos láplátékutatól fogva egy esetleg kítő-
rendő jérvány gazdagon termőtalaját képerxék.

A szolgakínó ir vizompára elléreffelle ki-
nataát, midén úgy kuzgalunás, kinatals to-
kinétyés ity úgy szolopátába adja; a méhen
elszomartós csak az, hogy et, a hol védelem
és a törvény tipketeés kellet feltételezni, an-
nak ellenkezőjénit kellet meggyözödünnk.

Mintán azonban az országban nem a sis-
veto, sic irkeo a mérradó; mintán továbbá
a szolgakínó ir a Teschubára vonatkozó rende-
letés nem is volt jogosult kibocrajtanni; mintán
négre nekünk ity minden törvényes alapj. nél-
külső rendelkezés épen a hatóság tekintőjének
fentartása érdechében hallogatással mellesén
nem szabad:

esedexünk tekintetes Keményy Aladár
szolgakínó urak /- alatti rendelkezésnek a Te-
schubára vonatkozó része minál felhátságre
vanni és befejezes eljárnás után az hatályon
kénit helyezni.

Ujvárdán, a képr. kettőletésnek 1887. dec.
6-an tartva közgütéséből.

Gyulai János
János

Jarvay Elek
Jóbiai.

Alekimezes
megyei-Elispán i. r. h. o. t.,
Nyiregyháza.
2849/ki 87. szám.
Kérvénye
Kisnánai község kép-
viselő testületének,

a Kisnánai j. fő-
szolgabírója által hozott
2666/87 sz. határozat-
nak a J. Schubert tanó-
ságnak munkához ró-
szé hatályon kívül ke-
lyezése tárgyában.

Hellétek!

2 db.

137
14114
87/11

Kisvárdai közeg képr. testülete által Kisvárdán, 1887. december 6-án tartott közgyűlési jegyzőkönyvének kimutatása.

114

1887. évi Október 24-án a közeg. bizottság jelentése, az ízv. hírközleg által felállított Talmud-Thóra iskola és a rabbi által fenntartott Teschubea kezeltetése iránt.

Magánvelemény.

Mielőtt a jelentés folytatán nézlegesen halványan hozatnék, dr. Kabó d. l. dr. Pringer társával, dr. Kuzmics Örgögy és Patkányi Gyula a közeg. bizottság küldetésük ki, hogy a Talmud-Thóra iskolahelyiséget, az ottani viszonyokat vizsgálják meg; a kiterjedő jelentés alapján fog a jelentés érdemleges bírálata alá vétetni.

Mintán pedig a közeg. bizottság jelentéséből az tűnik ki, hogy j. szolgabíró a telek. alispáni hivatal által kibocsátott 114/3/87 sz. rendeletben kimenne, a Teschubea iméz felállítására is engedélyezte, jöttek a hivatal alispáni rendeletben arról egy szó említés sem tételik; a szolgabíró jogtalan eljárása ellen a m. alispán iránt keres a képr. testület arrolás, az értelemben, hogy ezen Teschubeára no-

ushkori kolopalkinai: 2002/17 sz. határozat
határon kívül helyrekerül; a panasza
jegyzetében azáltal Palkóczy Gyula kéjér.
Lag közölte meg.

Thorp.

Kiadta:

Laxay, Elel
Föbésé.

///

11134
SR

Nitrocellulose

141

535-88

Pöytäkirja kirjuriin sivustalle

Flivattharna f. civi 2104 n.
v. Melt jöleutere u Sar-
may Elek Mävanlou
pöytäkirja kirjuriin sivustalle
vovatthori inatokat
kirjuriin inatokat
kirjuriin inatokat.

F. d. v. m. ell

1878 Dec 6
M. M. M.

1616 R.B.

788

[Faint, mirrored handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Signature]
10/21/87

[Signature]
1887

Apr. 14/12. 17

[Faint printed text]

3229
1887

et Tiburiniensis principatus

Thimereus et Tiburiniensis

Tiburiniensis principatus
Thimereus et Tiburiniensis
principatus
Thimereus et Tiburiniensis
principatus

Thimereus et Tiburiniensis

Tiburiniensis 1887 Dec: 15

Thimereus et Tiburiniensis

Wappmältörige m. Min. ~~het~~
~~ingmältör~~
realis. Min. ~~aktatasi~~ mi-
nister iv.

A Minuändai thalunnt
thora iskhola iingelien
Kisuanla uarv. Depuise-
setenel fekkberied a
p. siv November 14'en 12243
n. fetterjeriteim jottläia-
ul tintelettel fetterjer-
teim

888 Deer M
300 mell Müning

Wappmältörige m. Min. real-
is Min. ~~aktatasi~~ minis-
teriumhor

tintelettelj's fetterjeriteie
kehole uarvipe alu paunjan

a p. siv November 14'en 12243
n. a. ~~het~~ fetterjeriteie

a Kisuanlai thalunnt-
thora iskhola tuimjalhan

Maguel Lovdör
Mölingyala

145

821005MECYF
1877FTT
1 87 DEC 10

14114

76. 22/11 3. uel.

Syabolcs nagy
Pezserecskó-
pisi kiralyalok
12243/4

3220 Kir. P. J. J. J. J.
1382

Widrigorolai p. p. p. p. p.
fetterjeriteie

Widrigorolai p. p. p. p. p.
visele seculent-
pial kopose
thorviny beunip-
sese pangyaban

30/XII XIV 1887
116

Mag. K. I. P. P. P.

45,544. szám. —

A Kisvárdai talmudtóra ügyben a
közigazgatási bizottság f. é. augusztus hó 11-én tartott ülésében 1105 sz. a.
hozott határozatát, nem különben az, ezzel jóváhagyott, alsóbb fokú
határozatokat is feloldom, és a megye főispánjának f. é. november
hó 5-én 419 sz. a. kelt jelentésével feltejesztett iratokat, valamint a
megye alispánja f. é. november hó 7-én 12243 sz. a. kelt feltejesztésé-
nek mellékletét a kövéskeréki kijelentése mellett küldöm meg a kö-
zigazgatási bizottságnak tudomás és további megfelelő intézkedés végett.

Minden ixx. hitközségnek nemcsak joga
hanem kötelessége is a vallásoktatásról, gondoskodni, s mincz, az, illető
hitközség ex. érdemben, csupán a tan köteles korú gyermekekre szorítva
hanem folytathatja bár rabbija bár szabadon választott hitoktatói
által a zsidó hitneményokbari, oktatást, a tan köteles korban túl leír-
ásjakkal, is akár talmud - tóra, akár bethamidrás vagy jesiba, elnevezés-
sű iskoláiban, a nélkül, hogy végböl hatóság engedélyre szüksege volna.
Az 1885 évi november hó 13-án 1924 eln. sz. a. kiadott szabályrendeletem
életbelépése óta, továbbá, egyedül anyakönyvvezetés szemponyjából
van feljogosítva a törvényhatóság közigazgatási bizottsága, idézett
szabályrendeletem 5 § a szerint az anyakönyvvezető rabbi okiratait
felülvizsgálni, egyébként pedig a rabbi, valamint a talmudtóra-ül-
letek a vallás tanító választása mindig az, illető ixx. hitközség

Szabolcs vármegye közigazgatási bizottságának. —

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

146

szabad akaratára van bízva. - Ebből kifolyólag tehát a vala-
mely ixx. hitközség kebelében fennálló - bármilyen - xsidó hitok-
tatással vagy vallástörvények előadásával foglalkozó vallás is,
költségbe a hatóság vagy a kir. tanfelügyelő csakis, amnyiben
van feljogosítva s kötelezve avatkozni, a mennyiben azt a köze-
gészégügyi tekintet valamint azon körülmények ellenőrzése
követeli; vajjon részesülnek-e a talmudiskolát látogató tan köteles
gyermekkek azon kívülről rendszeres népis iskolai oktatásban, és vaj-
jon a talmudiskolában nem adhatnak-e elő a tiszta vallási tan-
tárgyakon kívülről világi tantárgyak is, miáltal, az illető vallási is-
kola xugiskolává minősülne. -

Alkalmasra, ezen elveket a kisvárdai tal-
mud is vallási iskolákra: nincs feljogosítva a hatóság sem Grünwald
Mór, rabbitól, sem pedig Wollhändler Jakab, Ehrenfeld József, Feldmann
Sámuel, Fränkel Jakab és Berliner Márton vallás tanítóktól képesítő okle-
veleket vagy tanítási engedélyokmányokat bekövetelni, ez utóbbiaktól ken-
lönösen azért nem, mert a kisvárdai rabbisignora f. e. május hó 16-án 190
sz. a. kélt, Kisvárdai város előjáróságához intézett, és az iratok közt felerő jelen-
teséhez képest nevezett vallás tanítókat kivételül a helyi, áll. iskola ixx. vallá-
si növendékeinek vallás oktatására vannak alkalmasra. - Minthogya,
zonban tapasztaltatott, hoggye vallás oktatást nevezett tanítókat saját egise-
ségükben lakásaikban is teljesítik, helyesen járt el a hatóság, midőn ettől a
vallás tanítókat eltiltotta, de körengességi szempontból a helyi hatóság to-
rábbi kötelessége arra is kiterjed: hoggya kisvárdai ixx. hitközséget, arra

szóitza, miszerint mindennemű vallásoktatást, az általa, alkalmazott
rabbik, és vallás tanítók, által, egyedül, az, ezen, exelra beendexett, szabályok,
útantermekben, és köztessen, hogy továbbá, arra, ügyeljen, miszerint, a kis,
várdai, ixx. hitközség által beendexott helyiségeken kívül, jelesen, sünk ma,
gánlakásokban, semmiféle, ixx. vallásoktatás, névígertessék. —

Végül, még megjegyzem, hogy a kisvárdai
ixx. talmudtanodát látogató, idegen, illetőségű bel- vagy külföldi, ifjakra,
másrendűi, szabályok, nem, alkalmazhatók, mint, a minőke, a helyható,
sagnál, más foglalkozású, hasonló, ifjakra, név, fenállanak. —

Budapest, 1887. december hó 20-án

Preforb

a m. Min. uallás. Néronktatai
 minuter 45544/87 n. alatt
 a Minuárdai irraclita
 thalunv- thora is rug-
 iskolák támpóclan 1105/87
 BM n. a. korot határoratol
 feloldja.

Határorol

a m. Min. uallás Néronktatai
 si minuter 45544/87 n. alatt
 holt határoratol márolol-
 lan a thalunv thora is rug-
 gett a uármene alispáin-
 nak, a Min. támpóclol-
 nek a Minuárdai járás
 főnökláirójának, Minuár-
 da Körög képviselel testü-
 letének, Reismann Herman
 Minuárdai lakosnak meg-
 küldetül.

Mivel Koltán János
 alispáin, Melkay Pál Min.
 támpóclol, Komorogy Ala-
 dás főnökláiró is amsel
 utján Minuárdai Körög
 elöljárói is képviselel testü-
 leté, Reismann Herman Min-
 uárdai lakos mindnyájuk
 a 45544/87 n. minuter leirat
 márololánuat ezen határorat-
 ol elolclitlcl.

Holt lakos uármene Körög
 bírótláirójának 1887 évi Január
 hó in Nijrongháran tartol
 ülclclcl.

alispáinul
 főnökláiró
 alispáinul

alispáin

1781
 Pö.

SZABÓCSMEGYE
 IRKÉZET
 1 87 DEC 28

Comuay

1188
 887 Pö

14114 K. p. ácl
 87
 le. ácl
 29/12

Handwritten signature

XIV 1887
 810

Handwritten signature

299. üsz
887

Tisztelt Alispán ur!

Sarvag Elek k. várdai főbíró elleni fegyelmi ügyben hozott
1886. 26. számú alispáni rendeletre az irattal be-
jelentem, hogy tekintve a pótvisszafizetésnél fiderült
azon körülményt, hogy Grünwald Mór valugyan
súlyos iv. Május 20^{án} délután jelentkezett a körzeti elő-
járónál irásban települési szándék bejelentéséről
igazolvány kiadásáért, a Sarvag Elek főbíró ellen el-
rendelt fegyelmi eljárást beszüntetni indítványozom.

Nyiregyháza December 29. 1887.

Szilpán
megyei főügyész

Schintetes Miklos Pál
független Munkás

Állatkorva 2990/87 n.a.
Munkásjelentésére a Sarvay
Elek Munkáértékelési felhívó
függelme ügyében hozott
1887 évi 1616 Kk. r. n. a.
munkásfelhívásiommal
úthelt a munkáértékelési
dob. melléklettel fel-
merülés tárgyára hoz-
tán vissza.

888 Tan 26

Sarb. mell. Munkás

REKORDSMEGYE
KIRALYI
88 JAN 2

4
Kb. 987 5. mel.

Schintetes 1616 Kk
887 -

Sarvay Elek
panaszhoz

14114 sz. mel.
1887
Nyiregyháza

jelentése

Sarvay Elek munkáértékelési
független

Sarvay Elek munkáértékelési
felhívófüggelme ügyében hozott
1887 évi 1616 Kk. r. n. a. alispáni rendeletre

2990 úsz 87
XIV 1887
1880
3/2 Járó
az iratokkal

Sarvay Elek
elg. 2a. 87

Munkáértékelési
Nyiregyháza

1781 K. 1888

A m. Kir. vallás- közoktatási minister 45544/88 szám alatt a kivárdai irrodista thalmud-terasz és rugiskolák tárgyában 1105/88 K. szám alatt kötött határozatot feloldja.

Határozat

A m. Kir. vallás- közoktatási minister 45544/88 szám alatt kelt határozata másolatban alkalm. m. iskolás végzetű a vármegye alispánjának, a Kir. tanfelügyelőnek a kivárdai járás főszolgabirójának, Kivárda község képviselő testületének, Reismann Hermann kivárdai lakosnak megküldetik.

Miről Lottán János alispán, Velkey József Kir. tanfelügyelő, Komoróczy Miklós főszolgabíró és ennél utján kivárda község elöljárói és képviselő testülete, Reismann Hermann kivárdai lakos mindnyojan a 45544/88 szám. ministeri kirend. másolatával ezen határozaton értesítették.

Kelt Szabolcs vármegye közigazgatási bizottságának 1888 január hó 12. tartott üléséből.

1. mell.

függő helyet
Tudomány
alispán

1228

SZARCIKSMÉCSE
ÉRKEZETT.
1. 88 JAN. 31

R.

1. mel.

1

14114/887.

14114/02 kirel or
fug. kirel va

Intérkelti mütkege
per nem form.

88 Febr. 1

Mikemil

1781 R.
1887

XIV 1887
310

Pek Lollan fones elyem unioth

R.

363 p.

4. 1877

Et kisvárdai balmint és mallasz-
kolák ügyében Kisvárdai város kérvényeirek felelőlegesen
valamint Gallányi Gyula és társai kisvárdai lakó-
sok beadványát a megye előispánjának múlt évi decsem-
berhő 30 án 14114., illetve a megye főispánjának múlt
évi decsemberhő 26 án 463 p. a. hely jelentései mellett a
múlt évi decsemberhő 20 án 45544. sz. a. hely rendelé-
sém kapcsán a bíróságnak további eljárás véget
meghívám.

Budapesten 1888 Januárhő 25

Trefort

Szabolcs megye közigazgatási bíróságának

Közigazgatási
Nyelvtudományi

137
Bl.

SZABÓCSMECSE
ÉRKEZETT.
1: 88 JAN. 27

4. uel.

1781
867 Bl
20/5 2/10

Intézkedési rülkise fev.
nem forag.
88 Jan 28
M. D. ...

1781 III
1781 III

361. sz.
1888.

Terintetes Alispán ur!

Sarvag Elek k. várdai főbíró elleni fegyelmi ügyben a 4/888. sz. számú alispáni rendelettel kiadott iratot 5. tétlen azonnali jelentéssel terjesztem be, hogy a hivatott alispáni rendeletben említett 2 db irat álltalam az 1616/887. kb. sz. rendelet folytán már előzőleg a többi iratokkal beterveztetett s az a levéltári iratoknál fel is található.

Nyíregyháza 1888. Február 13.

Sirpan
megyeri főügyész

Méltóságos Győzőfőispán
főispán úrnak

Sarvag Elek k. várdai főbíró ellen fegyelmi
vizsgálatot végeztettem
el aréns. ment Grünwaldt
más k. várdai rabli
seniore javaslatlanul
települési engedélyt
áldott ki; ez a ka-
tározatomb. a bíróság li-
rottság által 10/3/88 P.
B. n. alatt jóváhagyatott.

Mintán az T. sz. földmű-
kötővadász törvénye ala-
púl; az inatok ártaték-
nel tisztelettel kérem
méltóságodat, mire az
az 1886 évi XXII. t. sz. az. 90
§ a alapján a fegyel-
mi ügy felülvizsgálása
iránt előterjesztés tenni
miltörtessek.

88 Febr. 23

16 db. mell.

Mihály

218
Pb.

SZABOLCSMEGYE
ÉRKEZETT.
1888 FEB 23

5. mel.

Tisztelt Kötőfőispán
Károly alispán úrnak

4/888 Pb.

V

Helyben

1787

jelentése

Szicsray Pál megyei
főgyűlésnek

Sarvag Elek k. várdai főbíró
ellen fegyelmi ügyben a 888 P.
alispáni rendelkezés

311 sz.
888

5. mell.

24/11/888

1888
310

24 db. 1/2. P.

Megyei Levéltár
Nyíregyháza

157